

**VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZA LJUDSKA PRAVA
I PRAVA NACIONALNIH MANJINA**

**Izvješće o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama iz Izvješća pučke
pravobraniteljice za 2013. godinu**

Zagreb, travanj 2015.

Sadržaj:	Str.
Uvod	3
<i>Poduzete i planirane aktivnosti po preporukama pučkog pravobranitelja</i>	5
Zaštita ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije	5
Prava nacionalnih manjina	5
Diskriminacija temeljem rase ili etničke pripadnosti te nacionalnog podrijetla	7
Obnova i stambeno zbrinjavanje	10
Statusna prava građana	13
Postupanje policijskih službenika	14
Radni i službenički odnosi	14
Diskriminacija na području rada i zapošljavanja	16
Umirovljenici i starije osobe	20
Diskriminacija temeljem dobi	23
Socijalna skrb i obiteljsko-pravna zaštita	24
Zdravlje	29
Diskriminacija u području zdravlja	32
Diskriminacija u području i temeljem obrazovanja	33
Diskriminacija temeljem vjere	33
Imovinsko-pravni odnosi	34
Zaštita okoliša	37
Osobe lišene slobode i obavljanje poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma	39
Promicanje ljudskih prava, domaća i međunarodna suradnja te javno djelovanje	47
Ljudski potencijali, organizacija rada i proračun Ureda	47

Uvod

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske je nadležno tijelo zaduženo za praćenje preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja te za izradu godišnjih izvješća o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama pučkog pravobranitelja.

Izvještavanje o provedbi preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja je obveza Republike Hrvatske koja je proizašla iz pretpristupnih pregovora s Europskom unijom, kao jedno od mjerila za zatvaranje Poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava. Ova mjera usmjerena je na jačanje institucije Pučkog pravobranitelja, ali posredno i na jačanje sustava zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Ovo Izvješće bavi se aktivnostima po preporukama iz Izvješća pučke pravobraniteljice za 2013. godinu čiji je cilj davanje cjelovite i sveobuhvatne slike o zaštiti i promociji ljudskih prava i pojavama diskriminacije u Republici Hrvatskoj. Izvješće sadrži pregled podataka Pučke pravobraniteljice po pritužbama građana i pojavama ugrožavanja i kršenja njihovih ustavnih i zakonskih prava u određenim upravnim područjima te ocjene i prijedloge Hrvatskom saboru sukladno Zakonu o pučkom pravobranitelju, Zakonu o suzbijanju diskriminacije i Zakonu o nacionalnom preventivnom mehanizmu.

Hrvatski sabor je na 13. sjednici dana 18. lipnja 2014. godine prihvatio navedeno Izvješće pučke pravobraniteljice za 2013. godinu. Slijedom navedenog sva tijela državne i javne vlasti zadužena su za poduzimanje mjera i aktivnosti s ciljem otklanjanja nedostataka koje je pučki pravobranitelj naznačio u svojim Izvješćima.

Pučka pravobraniteljica u Izvješću daje ocjenu stanja i preporuke vezano uz poglavlja kako slijedi:

- Zaštita ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije
- Prava nacionalnih manjina
- Diskriminacija temeljem rase ili etničke pripadnosti te nacionalnog podrijetla
- Obnova i stambeno zbrinjavanje
- Statusna prava građana
- Postupanje policijskih službenika
- Radni i službenički odnosi
- Diskriminacija u području rada i zapošljavanja
- Socijalna skrb i obiteljsko-pravna zaštita
- Zdravlje
- Diskriminacija u području zdravlja
- Diskriminacija u području i temeljem obrazovanja
- Diskriminacija temeljem vjere
- Imovinsko-pravni odnosi
- Zaštita okoliša
- Osobe lišene slobode i obavljanje poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma
- Promicanje ljudskih prava, domaća i međunarodna suradnja te javno djelovanje
- Ljudski potencijali, organizacija rada i proračun Ureda

Ovo Izvješće izrađeno je na temelju podataka dostavljenih od tijela državne i javne vlasti, kao i drugih nadležnih institucija, i to: Ministarstva uprave, Ministarstva pravosuđa, Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva zdravlja, Ministarstva poljoprivrede, Ministarstva zaštite okoliša i prirode, Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, Ministarstva socijalne politike i mladih, Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje, Agencije za poljoprivredno zemljište, Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, Pravosudne akademije, Hrvatske komore medicinskih sestara i Hrvatske liječničke komore.

Slijedom navedenog, nastavak izvješća baviti će se poduzetim i planiranim aktivnostima po preporukama pučkog pravobranitelja unutar svakog poglavlja.

Poduzete i planirane aktivnosti vezano uz preporuke pučke pravobraniteljice iz Izvješća pučke pravobraniteljice za 2013. godinu po pojedinim područjima

Zaštita ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije

Preporuka 1: Organizirati edukacije sudaca upravnih sudova o antidiskriminacijskom zakonodavstvu u Republici Hrvatskoj

Nadležno tijelo: Pravosudna akademija

Poduzete aktivnosti: U odnosu na 2013. i 2014. godinu Pravosudna akademija nije provodila edukaciju o antidiskriminacijskom zakonodavstvu za suce upravnih sudova. Preporuke pučke pravobraniteljice uzeti će se u obzir i u planiranju programa stručnog usavršavanja za 2015. godinu a čije će provođenje ovisiti o logističkim i financijskim mogućnostima Pravosudne akademije.

Prava nacionalnih manjina

Preporuka 2: Pripremiti kratkoročne planove prijama pripadnika nacionalnih manjina za svaku kalendarsku godinu u skladu sa Planom prijama pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu u tijela državne uprave za razdoblje od 2011. do 2014. godine, uvažavajući pri tome analizu Ministarstva uprave o provođenju Plana prijama, odnosno do postizanja zastupljenosti pripadnika nacionalnih manjina u tijelima državne uprave u iznosu od 5,5 %

Nadležno tijelo: Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: Donesen je Plan prijama u državnu službu za tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za godine 2013. i 2014. kojim je planirano zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina, u skladu s Planom prijama pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu u tijela državne uprave za razdoblje od 2011. do 2014. godine.

Planirane aktivnosti: U narednim godinama Ministarstvo uprave pripremat će kratkoročne planove prijama u državnu službu za tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske, u kojima će planirati i prijam pripadnika nacionalnih manjina.

Preporuka 3: U Državnom proračunu osigurati financijska sredstava za provođenje Plana prijama pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu u tijela državne uprave za razdoblje od 2011. do 2014. godine

Nadležno tijelo: Tijela državne uprave

Poduzete aktivnosti: Sukladno Smjernicama ekonomske i fiskalne politike za trogodišnje razdoblje koje donosi Vlada Republike Hrvatske svim ministarstvima i drugim proračunskim korisnicima državnog proračuna republike Hrvatske dodijeljeni su limiti rashoda temeljem kojih isti planiraju rashode po pojedinim aktivnostima unutar svog financijskog plana, pa tako i za aktivnost provođenja Plana prijama nacionalnih manjina u državnu službu za navedeno razdoblje.

Preporuka 4: U slučaju neispunjenja zastupljenosti od 5,5 % u razdoblju od 2011. do 2014. godine, pripremi Plan prijama pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu u tijela državne uprave za naredno razdoblje, uz osigurana financijska sredstva

Nadležno tijelo: Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: Donesen je Plan prijama u državnu službu za tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za godine 2013. i 2014. godinu, kojim se planiralo zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina, u skladu s Planom prijama pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu u tijela državne uprave za razdoblje od 2011. do 2014. godine.

Planirane aktivnosti: Ukoliko Vlada Republike Hrvatske donese odluku o potrebi donošenja srednjoročnog plana prijama pripadnika nacionalnih manjina u državnu službu u tijela državne uprave za naredno razdoblje, Ministarstvo uprave pripremit će navedeni srednjoročni plan.

Preporuka 5: Nastaviti voditi provjerene i pouzdane podatke iz kojih će biti razvidno koje nacionalne manjine su obuhvaćene podacima o zastupljenosti manjina u tijelima državne uprave te u kojim tijelima je koliko pripadnika koje manjine zaposleno, a kako bi se s pouzdanjem mogli donositi zaključci o ostvarenju prava pripadnika nacionalnih manjina na zastupljenost u tijelima državne uprave, pravosudnim tijelima i tijelima uprave jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Nadležno tijelo: Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: Podaci o pripadnicima nacionalnih manjina kontinuirano se unose u Registar zaposlenih u javnom sektoru od strane državnih tijela, za zaposlene u tom tijelu.

Planirane aktivnosti: Nastavit će se voditi podaci o pripadnicima nacionalnih manjina u Registru zaposlenih u javnom sektoru od strane državnih tijela, za zaposlene u tom tijelu.

Preporuka 6: Pri zapošljavanju novih službenika i namještenika provoditi mjere koje će učinkovitije obavještavati korisnike prava na prednost pri zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina te u kojoj se fazi javnog natječaja treba pozvati na pravo prednosti pri zapošljavanju

Nadležno tijelo: Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo uprave, sukladno uputi koju je dalo svim državnim tijelima, kontinuirano, a prije objave natječaja u Narodnim novinama/na web stranici Ministarstva, kontrolira da li je u svim tekstovima natječaja/oglasa za prijam u državnu službu navedeno da pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo prilikom prijave na natječaj/oglas pozvati se na pravo prednosti pri zapošljavanju sukladno odredbi članka 2. stavka 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, bez obveze dostavljanja dokaza o nacionalnoj pripadnosti. Također, o navedenom pravu Ministarstvo uprave informira građane odgovarajući na upite putem elektroničke pošte, telefonski, kao i putem svoje web stranice.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo uprave će i u narednom razdoblju, nastaviti provoditi mjere kojima će se obavještavati korisnike prava na prednost pri zapošljavanju pripadnika nacionalnih manjina da se pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo prilikom prijave pozvati na prednost pri zapošljavanju sukladno odredbi članka 2. stavka 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, bez obveze dostavljanja dokaza o nacionalnoj pripadnosti.

Preporuka 7: Očuvati stečenu razinu korištenja i primjene prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma kojim se služe pripadnici nacionalne manjine

Nadležno tijelo: Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo uprave prikupilo je podatke o usklađenosti statuta jedinica lokalne samouprave s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, u odnosu na ostvarivanje prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju Ministarstvo uprave provest će nadzor nad statutima lokalnih jedinica u cilju osiguranja usklađenosti statuta s Ustavnim zakonom o pravima nacionalnih manjina i Zakonom o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj u odnosu na ostvarivanje prava na ravnopravnu službenu uporabu jezika i pisma nacionalne manjine.

Diskriminacija temeljem rase ili etničke pripadnosti te nacionalnog podrijetla

Preporuka 8: Pojačati aktivnosti izrade prostornih planova i stvaranja nužnih prostorno planskih pretpostavki za legalizaciju bespravno izgrađenih objekata, uređenju i opremanju lokacija na kojima se nalaze romska naselja

Nadležno tijelo: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja

Poduzete aktivnosti: U 2012. godini donesen je Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (NN 86/12 i 143/13), kojim je omogućeno ozakonjenje velikog broja nezakonito izgrađenih zgrada, uz ostalo i ozakonjenje velikog broja nezakonito izgrađenih zgrada u romskim naseljima.

Preporuka 9: Voditi evidenciju i o ukupnom broju zaprimljenih prijava prebivališta za pripadnike romske nacionalne manjine, kako bi se usporedbom s brojem pozitivno riješenih zahtjeva moglo ocijeniti, u kojoj mjeri mogu zadovoljiti uvjete za prijavu prebivališta propisane zakonom

Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Osim o broju pozitivno riješenih zahtjeva za prijavu prebivališta, odnosno broja evidentiranih prijava prebivališta obavljeno je proširenje Zbirke podataka o prebivalištu i boravištu građana te se vodi i evidencija o odbijenim zahtjevima (broj pozitivno riješenih odnosno broj evidentiranih prijava i broj odbijenih zahtjeva čini ukupan broj zaprimljenih zahtjeva). Ukoliko se osoba izjasnila kao pripadnik nacionalne manjine (romske nacionalne manjine) moguće je dobiti statističke podatke o odbijenim zahtjevima za prijavu prebivališta.

Planirane aktivnosti: U Zbirci podataka o prebivalištu i boravištu obvezno popunjavati podatke o odbijenim zahtjevima za prijavu prebivališta. Upućena je preporuka svim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva unutarnjih poslova (policijskim upravama/postajama).

Preporuka 10: Izraditi programe i osigurati sredstva za subvencioniranje zapošljavanja manjina u poduzetničkom sektoru na područjima od posebne državne skrbi, zapošljavanje manjina u okviru projekata socijalnog poduzetništva te okretanje strukturnih europskih fondova prema integracijskim projektima

Nadležna tijela: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije

Poduzete aktivnosti: Jedan od prioriteta ulaganja kroz operativni program Razvoj ljudskih potencijala 2007. – 2013. ima za cilj promicati integraciju skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada osiguravajući im posebno prilagođene programe razvoja vještina i pojedinačne potpore u procesu traženja posla kako bi se povećala zapošljivost skupina u nepovoljnom položaju kao i podržavanje osnivanja i rukovođenja zadruga kao dobre prakse poticanja zapošljavanja osoba u nepovoljnom položaju.

Planirane aktivnosti: Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. predviđa Specifični cilj *Povećanje broja društvenih poduzeća i njihovih zaposlenika*, te u okviru toga poboljšanje situacije na tržištu rada kroz osiguranje mogućnosti zapošljavanja, osobito za

ranjive skupine. Time se jača socijalna kohezija te ekonomski položaj spomenutih skupina. Predviđene mjere također su i sastavni dio Strategije za razvoj društvenog poduzetništva Republike Hrvatske 2014.- 2020. koja je u završnoj fazi izrade.

Preporuka 11: Doraditi državnu migracijsku politiku tako da se veća pažnja usmjeri na ekonomske, socijalne i kulturne učinke migracijskih tokova te dosljednu provedbu mjera predviđenih Akcijskim planom za integraciju stranaca

Nadležna tijela: Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina

Poduzete aktivnosti: Republika Hrvatska usvojila je integracijsku politiku u okviru Migracijske politike RH za razdoblje 2013.-2015.

U cilju dosljedne i učinkovite provedbe mjera integracijske politike, koje su sadržane u *Akcijskom planu za uklanjanje prepreka u ostvarivanju pojedinih prava u području integracije stranaca za razdoblje od 2013. do 2015. godine* (u daljnjem tekstu: Akcijski plan) usvojenom od strane Vlade RH u srpnju 2013. godine, osnovano je Stalno povjerenstvo za provedbu integracije stranaca (u daljnjem tekstu: Stalno povjerenstvo), kao i njegove ad hoc radne skupine.

Stalno povjerenstvo je međuresorno tijelo u čijem sastavu se nalaze predstavnici/e svih nadležnih tijela odnosno pomoćnici/e ministara zaduženih za obrazovanje, zdravlje, socijalnu politiku, rad i zapošljavanje, kulturu, stanovanje, unutarnje poslove, vanjske poslove, regionalni razvoj i fondove Europske unije te predstavnik/ca Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje te Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina i Ureda za udruge.

Stalno povjerenstvo sastaje se dva puta godišnje, a po potrebi i češće i raspravlja te rješava o svim važnim pitanjima vezanima za integraciju stranaca u hrvatsko društvo. Za operativnu provedbu njegovih zadaća zadužene su tzv. ad hoc radne skupine, koje su u protekle dvije godine osnovane u dva navrata (jedna radna skupina osnovana je u cilju izrade Akcijskog plana, a druga u svrhu izrade Info letka s osnovnim informacijama za integraciju stranaca u hrvatsko društvo).

Iz izvješća o provedbi Akcijskog plana u 2013. godini, koje je podnio Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, razvidno je sljedeće:

Izvješćem je obuhvaćeno razdoblje od donošenja Akcijskog plana do kraja 2013. godine (01.08.2013. – 31.12.2013.). U pogledu statusa provedbe mjera utvrđeno je da su 24 od 29 mjera u 6 prioriternih područja (socijalna skrb i zdravstvena zaštita, smještaj i stanovanje, učenje jezika i obrazovanje, zapošljavanje, međuresorna suradnja, podizanje svijesti o problematici azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom) u potpunosti provedene, 2 mjere nisu provedene (uz detaljno obrazloženje razloga zbog kojeg mjere nisu provedene, ali se na njih stavio dodatan naglasak u 2014. godini) te su 3 mjere djelomično provedene.

Ukupna utrošena sredstva od strane tijela državne uprave za provedbu ovih mjera iznose 558.043,64 kn.

Izvješće je dostupno na web stranici Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina www.uljppnm.vlada.hr u rubrici *Dokumenti - Izvješća*.

Posebno se ističe značaj međuresorne suradnje i suradnje nadležnih državnih tijela s organizacijama civilnoga društva i međunarodnim organizacijama u cilju što učinkovitije provedbe aktivnosti. Radi postizanja što bržih i kvalitetnijih rezultata rada svi relevantni dionici u sustavu integracijske politike Republike Hrvatske imenovali su kontakt-osobe za integraciju te je lista tih osoba proslijeđena svim tim dionicima radi jednostavnije i brže komunikacije u slučaju nužde i potrebe.

Sve mjere iz Akcijskog plana izravno ili neizravno utječu vode prema integraciji stranaca u hrvatsko društvo, posebno prema integraciji ranjivih skupina stranaca kao što su tražitelji azila, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom.

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina će kao tijelo nadležno za koordinaciju integracijske politike u Republici Hrvatskoj u 2015. godini pristupiti izradi novog Akcijskog plana u okviru nove Migracijske politike. Posebna pažnja bit će usmjerena na mjere koje će provedbom utjecati na pozitivne ekonomske, socijalne i kulturne učinke migracijskih tokova u Republici Hrvatskoj.

Nadalje, u sklopu mjere „Izrađivanje info letaka o osnovnim informacijama za integraciju stranaca u hrvatsko društvo“ održan je prvi sastanak Radne skupine te je u tijeku izrada info-letaka odnosno brošure koja će strancima pružati osnovne informacije o njihovim pravima i obvezama.

Sa svrhom što djelotvornijeg uključivanja migranata u društvo u centrima za socijalnu skrb, preko kojih se odvija najveći praktični dio socijalne skrbi, imenovane su osobe za integraciju azilanata i stranaca pod supsidijarnom zaštitom. Zadaća imenovanih osoba je raditi s ovim kategorijama korisnika u sustavu socijalne skrbi kako bi ih se osposobilo i pripremilo za preuzimanje odgovornosti za vlastite uvjete života i preuzimanje obaveza koje pred njih postavlja društvo kao svoje ravnopravne članove.

Izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u 2013. godini (NN 94/2013) u pravni poredak Republike Hrvatske prenijele su se sljedeće direktive Europske unije: Direktiva 2008/115/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupanjima država članica u vezi s vraćanjem osoba trećih zemalja čiji je boravak nezakonit (SL L 348, 24. 12. 2008.); Direktiva 77/486/EEZ Vijeća od 25. srpnja 1977. o obrazovanju djece radnika migranata (SL 31977L0486, 25. 7. 1977.).

Sukladno tome, dopunjen je članak 46. Zakona te je strancima koji nezakonito borave u Republici Hrvatskoj omogućeno pohađanje nastave u osnovnom obrazovanju ako su smješteni u prihvatnom centru za strance, im je prisilno udaljenje privremeno odgođeno ili im je određen rok za povratak, tijekom trajanja roka.

Preporuka 12: Trajno riješiti prostor adekvatnog Prihvatilišta za tražitelje azila sa dovoljnim kapacitetom prihвата i smještaja i za slučaj velikog priljeva tražitelja

Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: U srpnju 2013. godine započela je obnova objekta Prihvatilišta za tražitelje azila u Kutini, koja je završila u lipnju 2014. Tijekom 2013. osigurana je trajna lokacija Prihvatilišta za tražitelje azila u Zagrebu, uz dosadašnju lokaciju u Kutini.

Preporuka 13: Uključiti potrebe specifičnih skupina azilanata (npr. trudnica, samohranih roditelja, osoba lišenih poslovne sposobnosti) u sustav skrbi za azilante

Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Osobe kojima je odobrena zaštita u Republici Hrvatskoj, azilanti i stranci pod supsidijarnom zaštitom ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu te socijalnu skrb u istom opsegu kao i državljani Republike Hrvatske, sukladno Zakonu o azilu (NN 79/07, 88/10, 143/13), Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju i zdravstvenoj zaštiti stranaca u Republici Hrvatskoj (NN 80/13), odnosno Zakonu o socijalnoj skrbi (NN 157/13, 152/14). Međutim, ukoliko se radi o tražiteljima azila, za koje odluka povodom zahtjeva za azil nije donesena, posebna pažnja posvećuje se ranjivim skupinama za koje je predviđen poseban tretman i smještaj u Prihvatilištu za tražitelje azila u Kutini, koje je prilagođeno takvoj kategoriji tražitelja azila.

Preporuka 14: Organizirati tečajeve hrvatskog jezika za osobe kojima je odobrena zaštita, kako bi dobili pristup tržištu rada

Nadležno tijelo: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Poduzete aktivnosti: U 2013. godini, u suradnji Ministarstva unutarnjih poslova i Ministarstva znanosti obrazovanja i sporta izmijenjen je Zakon o azilu (NN 143/2013), članak 50. kojim se propisalo da će se radi uključivanja u hrvatsko društvo azilantu i strancu pod supsidijarnom zaštitom omogućiti učenje hrvatskoga jezika, povijesti i kulture.

Istim člankom propisano je da će program učenja hrvatskoga jezika te način i uvjete njegove provedbe donijeti ministar nadležan za poslove obrazovanja te da će se troškovi pohađanja programa isplaćivati iz državnog proračuna, s pozicija ministarstva nadležnog za obrazovanje.

Planirane aktivnosti: Donijeti Program učenja hrvatskoga jezika, povijesti i kulture za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom radi uključivanja u hrvatsko društvo te financirati uključivanje odraslih polaznika.

Preporuka 15: Uvažavati specifične kulturološke, vjerske i običajne razlike i potrebe osoba u sustavu zaštite tijekom boravka u Prihvatilištu za tražitelje azila

Nadležno tijelo: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Prilikom smještaja tražitelja azila u Prihvatilište vodi se računa o njihovoj etničkoj i vjerskoj pripadnosti. U Prihvatilištu je uređen prostor za molitvu, a pri pripremanju i posluživanju obroka poštuju se vjerska pravila i obveze (npr. Ramazanski post).

Obnova i stambeno zbrinjavanje

Preporuka 16: Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava na područjima izvan područja posebne državne skrbi urediti zakonom.

Nositelj: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Poduzete aktivnosti: U članku 12. a stavku 9. Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN 86/08, 57/11, 51A/13, 148/13 i 76/14) propisano je da utvrđivanje statusa bivših nositelja stanarskih prava i članova njihovih obitelji, uvjete i postupak stambenog zbrinjavanja na područjima posebne državne skrbi i izvan područja posebne državne skrbi podnositelja – bivših nositelja stanarskog prava, uredbom propisuje Vlada Republike Hrvatske. Sukladno toj odredbi Zakona, Vlada RH je donijela Uredbu o utvrđivanju statusa bivših nositelja stanarskih prava i članova njihovih obitelji, te uvjetima i postupku njihovog stambenog zbrinjavanja (NN 133/13) koja objedinjava rješenja bivših nositelja stanarskih prava i članova njihovih obitelji na i izvan područja posebne državne skrbi. U Uredbi je propisano utvrđivanje statusa bivših nositelja stanarskog prava i članova njihovih obitelji te uvjeti i postupak njihovog stambenog zbrinjavanja na područjima posebne državne skrbi i izvan područja posebne državne skrbi.

Na taj način je uređeno postupanje po zahtjevima na cijelom području RH, što je bilo brže od donošenja Zakona čija redovna procedura traje preko godinu dana. Također, to je bilo prikladnije rješenje zbog nedovoljne dinamike rješavanja problema BNSP izvan PPDS-a, te s obzirom na promjenu nadležnosti u prvostupanjskom postupanju za koju je trebalo izvršiti primopredaju.

Preporuka 17: Zahtjeve za stambeno zbrinjavanje riješiti u tijeku kalendarske godine u kojoj su podneseni; te ukinuti obvezu ponovnog podnošenja zahtjeva ukoliko isti nije riješen u kalendarskoj godini u kojoj je podnesen.

Nositelj: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Poduzete aktivnosti: Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN broj 76/14) izmijenjena je odredba članka 12.a stavka 7. u kojoj je bilo propisano da podnositelji zahtjeva koji su uvršteni na liste prvenstva, za koje u tekućoj godini nije doneseno rješenje o ostvarivanju prava, trebaju podnijeti novi zahtjev za stambeno zbrinjavanje uz kojeg prilažu propisane dokaze.

Navedena je odredba izmijenjena na način da je sada propisano da se neriješeni zahtjevi s liste prvenstva prenose na listu prvenstva za iduću kalendarsku godinu, pri čemu se iznova utvrđuje mjesto zahtjeva na listi prvenstva.

Preporuka 18: Osigurati dodatna sredstva/stambene jedinice za stambeno zbrinjavanje korisnika čiji su zahtjevi za stambeno zbrinjavanje administrativno riješeni, ali im nisu osigurane stambene jedinice

Nositelj: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Poduzete aktivnosti: Osigurane su stambene jedinice revizijom postojećeg stambenog fonda kojim upravlja Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje; te kupnjom stambenih jedinica iz proračuna Državnog ureda.

U suradnji sa Državnim uredom za upravljanje državnom imovinom, pregledavat će se i preuzeti odgovarajući stanovi.

Planirane aktivnosti: Izgradnja i kupnja stambenih jedinica donacijskim sredstvima kroz Regionalni stambeni program.

Preporuka 19: Donijeti normativne izmjene kojima će se priznati prava na novčanu pomoć i zdravstvenu zaštitu po posebnom propisu o statusu povratnika, od trenutka donošenja rješenja kojim se utvrđuje status povratnika

Nositelj: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Poduzete aktivnosti: Rješenje kojim se utvrđuje status povratnika proizvodi pravne učinke od dana donošenja tj. dostave stranci pa prava koja proizlaze iz toga statusa (novčana pomoć i zdravstvena zaštita) povratnik ostvaruje po pravomoćnosti rješenja kojim mu je to pravo utvrđeno. Prema čl. 3. Uredbe o uvjetima za utvrđivanje i gubitak statusa izbjeglice, prognanika i povratnika (NN 133/13), zahtjev za stjecanje statusa može se podnijeti najkasnije 90 dana od dana povratka.

Preporuka 20: Ujednačiti pravni okvir temeljem kojeg se povratnicima - bivšim nositeljima stanarskih prava valorizira, u punoj mjeri ili u određenom postotku, činjenica da su bivši nositelji stanarskih prava kako je to vrijedilo kada su stanove otkupljivali građani većinom hrvatske nacionalne pripadnosti

Nositelj: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Poduzete aktivnosti: Upravo u predloženom smjeru Vlada Republike Hrvatske krajem 2013. godine donijela je dvije Odluke; krajem studenog 2013. godine Odluku o prodaji stambenih jedinica izvan PPDS-a, te krajem prosinca 2013. godine Odluku o prodaji stanova u vlasništvu RH na području Hrvatskog Podunavlja. U navedenim Odlukama ugrađeni su popusti na kupnju koje ostvaruju podnositelji zahtjeva, pri čemu se moralo voditi računa da se stanovi koji su predmet otkupa (naročito izvan PPDS-a) kupuju sredstvima državnog proračuna po tržišnoj cijeni koja je značajno viša od otkupne cijene, dok se ostali dio stambenih jedinica osigurava pretežito aktivnostima sanacije i izgradnje pri čemu se također izdvajaju značajna sredstva državnog proračuna.

Planirane aktivnosti: Planira se u narednom razdoblju osnivanje stručne radne skupine u kojoj bi bili predstavnici Državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje i Državnog ureda za upravljanje državnom imovinom, a pozvani bi bili i UNHCR, Pučka pravobraniteljica. Navedena stručna radna skupina bi bila zadužena za izmjene Odluke o prodaji stanova u

vlasništvu Republike Hrvatske (NN 144/13), u kojoj su utvrđeni uvjeti i način prodaje stanova u vlasništvu Republike Hrvatske izvan područja posebne državne skrbi.

Preporuka 21: Riješiti preostalih petnaestak predmeta zauzete privatne imovine čiji vlasnici još uvijek ne mogu stupiti u posjed svoje imovine, odnosno koja je devastirana, a koji moraju isplatiti novčane iznose privremenim korisnicima na ime izvršenih ulaganja

Nositelj: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Poduzete aktivnosti: Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o područjima posebne državne skrbi (NN 76/14) pitanje neovlaštenih ulaganja rješava se na način da Republika hrvatska preuzima obaveze vlasnika prema privremenom korisniku te otpisuje sve nastale sudske troškove u vođenim postupcima.

Planirane aktivnosti: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje u postupku je sklapanja nagodbi sa korisnicima u predmetima neovlaštenih ulaganja.

Preporuka 22: U pripremi i pri sklapanju kupoprodajnih i drugih ugovora pripremiti izjave o prihvaćanju uvjeta kupoprodaje i drugih pravnih poslova koje, kao i sami ugovori, sadržavaju i opis nekretnine i taksativno navedenu dokumentaciju vezanu uz nekretninu

Nositelji: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje i Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama

Poduzete aktivnosti: U pravilu, u postupcima darovanja i otkupa stambenih jedinica koje provodi DUOSZ, podnositelji zahtjeva su pravovremeno i sadržajno u potpunosti informirani o predmetnoj nekretnini, iz razloga što u istoj borave duže vremena temeljem suglasnosti i ugovora o najmu s ovim Uredom. Postupak darovanja ili otkupa pokreće se isključivo temeljem vlastoručno potpisane izjave (zahtjeva) podnositelja čime isti u konačnici izražava volju i spremnost za stjecanje vlasništva na predmetnoj nekretnini. Pored navedenog, sadržaj i forma svih ugovora o darovanju i otkupu verificiran je od strane DORH-a, te na svaki pojedinačni ugovor o darovanju ili prodaju nadležna ODO-a daju mišljenje. U navedenim postupcima, podnositelj zahtjeva je prvi potpisnik ugovora čime mu se daje mogućnost uvida u njegov sadržaj, te tek po njegovom potpisu i ovjeri istog, ugovor potpisuje i ovjerava predstojnica Ureda.

Nadalje, Agencija za pravni promet i posredovanje nekretninama navodi da u svom poslovanju u cijelosti postupi sukladno Zakonu o obveznim odnosima, Zakona o zemljišnim knjigama te povezanim zakonima i podzakonskim aktima (između ostalog, svaki ugovor o kupoprodaji se prije sklapanja dostavlja na mišljenje nadležnom državnom odvjetništvu). Dakle, nema potrebe za pripremanjem i potpisivanjem izjava o prihvaćanju uvjeta kupoprodaje jer je ista konzumirana prihvatom ponude od strane prodavatelja (ponuditelja nekretnine), odnosno potpisivanjem kupoprodajnog ugovora koji sadrži sve tražene podatke.

Preporuka 23: Provesti sveobuhvatnu, široku i detaljnu javnu raspravu o novom Zakonu o stambenom zbrinjavanju, uz sudjelovanje tijela zaduženih za provođenje propisa, kao i ostalih dionika, uz posvećivanje posebne pažnje očuvanju prava stečenih postojećim programom stambenog zbrinjavanja

Nositelj: Državni ured za obnovu i stambeno zbrinjavanje

Poduzete aktivnosti: Zakon o stambenom zbrinjavanju nije još donesen, u pripremi je.

Planirane aktivnosti: Javna rasprava provest će se kada se bude donosio Zakon o stambenom zbrinjavanju u II. tromjesjeću 2015. godine.

Statusna prava građana

Preporuka 24: Postupke produžetka privremenog i odobrenja stalnog boravka stranaca završavati u rokovima propisanim ZUP-om. Osobito treba voditi računa da se postupci odobrenja stalnog boravka okončaju prije isteka postojećeg privremenog boravka, kako bi podnositelji zahtjeva bili pošteđeni podnošenja novog, dodatnog zahtjeva za reguliranje privremenog boravka i financijskih troškova koji idu uz to

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova – Policijske uprave/postaje

Poduzete aktivnosti: Člankom 53. stavkom 1. Zakona o strancima propisano je da se zahtjevi za produženje privremenog boravka podnose, umjesto 30, najkasnije 60 dana prije isteka važećeg roka odobrenja za privremeni boravak. Policijska uprava/postaja dužna je o zahtjevu za produženje privremenog boravka odlučiti prije isteka roka važećeg odobrenja za privremeni boravak. Policijske uprave/postaje, po zaprimanju urednog zahtjeva za produženje privremenog boravka, rješavaju iste u rokovima kako je propisano Zakonom o strancima i Zakonom o općem upravnom postupku. Ministarstvo unutarnjih poslova ulaže dodatne napore kako bi se zahtjevi za stalni boravak, po zaprimanju uredne dokumentacije, riješili u propisanim rokovima.

Člankom 101. Zakona o općem upravnom postupku određeno je da je službena osoba dužna donijeti rješenje u roku od 30 odnosno 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Planirane aktivnosti: Uložit će se dodatni naponi kako bi se zahtjevi za odobrenje stalnog boravka rješavali u rokovima propisanim Zakonom o općem upravnom postupku, imajući u vidu odredbu čl. 47. st. 3. navedenog Zakona.

Preporuka 25: Izmijeniti Zakon o strancima na način da se propiše da se strancu tijekom postupka produžetka privremenog boravka, osim već priznatog prava na ostanak u državi do izvršnosti odluke o zahtjevu, priznaju i ostala prava koja proizlaze iz ranijeg statusa koji je prestao, osim ako je do dugotrajnosti vođenja postupka produžetka boravka došlo krivnjom podnositelja zahtjeva

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Člankom 207. stavkom 4. Zakona o strancima propisano je da se protiv stranca odnosno poslodavca neće podnijeti optužni prijedlog ako policijska uprava/postaja u roku od 60 dana ne riješi zahtjev za produženje za produženje privremenog boravka.

Ostvarivanje prava po osnovi privremenog boravka stranci ostvaruju temeljem propisa iz nadležnosti drugih javnopravnih tijela, primjerice, prava iz zdravstvenog osiguranja su u nadležnosti Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje itd. Ministarstvo unutarnjih poslova ističe da je isto nadležno isključivo za reguliranje zakonitog boravka stranaca u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo ističe kako kroz praksu primjećuje da je propisivanje roka od 60 dana za podnošenje zahtjeva za produženje privremenog boravka pozitivno djelovalo na rješavanje zahtjeva prije isteka roka važećeg privremenog boravka, čime je zadržan kontinuitet u ostvarivanju prava koja proizlaze iz nadležnosti drugih javnih tijela, npr. zdravstveno ili mirovinsko osiguranje.

Postupanje policijskih službenika

Preporuka 26: Adekvatnim izmjenama i dopunama Zakona o policiji stvori pretpostavke koje će Povjerenstvu za pritužbe u MUP-u omogućiti ažurno i učinkovito ispitivanje pritužbi građana

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: U ožujku 2015. godine donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policiji. Navedenim izmjenama i dopunama predviđa se, između ostalog, izmjena čl. 5. Zakona o policiji, kojim se propisuje podnošenje predstavki i pritužbi na rad policijskog službenika ili drugog zaposlenika ministarstva, čime se nastoji na jasniji i precizniji način propisati postupanje Povjerenstva za rad po pritužbama u Ministarstvu.

Planirane aktivnosti: Donošenje izmjena i dopuna Pravilnika o načinu rada i postupanja po predstavkama i pritužbama, vođenju evidencije predstavki i pritužbi te o radu Povjerenstva, kako bi se navedeni Pravilnik uskladio s odredbama Zakona o policiji koje se odnose na pritužbe, predstavke i rad Povjerenstva.

Preporuka 27: Poduzimati kontinuirane i učinkovite mjere kako bi se u postupcima pokrenutim povodom predstavki i pritužbi građana zbog neprofesionalnog postupanja policijskih službenika postigao viši stupanj učinkovite kontrole

Nositelj: Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Služba za unutarnju kontrolu Ministarstva unutarnjih poslova provodi provjere navoda pritužbi i predstavki samostalno ili u suradnji sa drugim ustrojstvenim jedinicama Ministarstva. Također, kontinuirano provodi redovite nadzore rada u policijskim upravama po liniji zakonitosti postupanja, kao i izvanredne nadzore rada, održava redovite godišnje sastanke sa policijskim službenicima za zakonitost postupanja iz policijskih uprava na kojima se analizira postojeće stanje te se predlažu glavne smjernice u nadolazećem razdoblju, pri čemu je naglasak na što kvalitetnijoj i temeljitijoj provjeri navoda iz pritužbi i predstavki građana, a održana je i međunarodna radionica sa srodnicima službama nekih zemalja Europske unije o načinu provođenja inspiciranja pritužbi građana na rad policijskih službenika u cilju razmjene iskustava i prihvaćanja najbolje prakse.

Planirane aktivnosti: Sukladno poduzetim aktivnostima, Služba za unutarnju kontrolu i nadalje planira provoditi kontinuirane edukacije policijskih službenika za zakonitost postupanja na temu jačanja integriteta i etičnosti policijskih službenika, mjera antikorupcije, najboljih metoda u provođenju provjera navoda građana o svakom obliku nezakonitog, neprofesionalnog ili neetičkog postupanja policijskih službenika.

Radni i službenički odnosi

Preporuka 28: Institut zlostavljanja na radu odnosno mobinga normirati u okviru radnopravnih propisa, bilo odredbama Zakona o radu ili posebnim propisom, uvažavajući pritom razliku između uznemiravanja kao oblika diskriminacije i zlostavljanja na radu

Nositelj: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Poduzete aktivnosti: Institut zlostavljanja na radu normativno je uređen Zakonom o radu („Narodne novine“, broj 93/14), a pitanje mobinga treba uređivati kroz kolektivne ugovore, dakle sporazumom socijalnih partnera kao što je to uređeno Okvirnim sporazumom kojeg su zaključili socijalni partner na europskoj razini.

Planirane aktivnosti: Pitanje stresa i mobinga raspravljat će se u okviru uspostavljenog tripartitnog Nacionalnog vijeća za zaštitu na radu.

Preporuka 29: U skladu s nadzornim ovlastima, poduzeti mjere za pravovremeno otklanjanje nezakonitosti u postupku donošenja rješenja o rasporedu ili stavljanju na raspolaganje zatečenih državnih službenika, zbog promjena ustroja središnjih tijela državne uprave, uz uvažavanje stajališta Europskog suda za ljudska prava i Ustavnog suda o diskrecijskom načinu odlučivanja u postupku donošenja odluka po slobodnoj ocjeni

Nositelj: Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo uprave dostavilo je u lipnju 2014. godine (17. i 18. lipnja 2014.), svim državnim tijelima uputu povodom obavijesti Pučkog pravobranitelja o zaprimanju pritužbi koje se odnose na postupanja državnih tijela prilikom donošenja rješenja o rasporedu na radna mjesta državnih službenika i o povećanom broju žalbi na prvostupanijska rješenja državnih tijela kojima se u upravnom postupku odlučuje o pravima i obvezama državnih službenika.

U uputi se ukazuje na način primjene pojedinih odredbi Zakona o općem upravnom postupku (obrazloženje rješenja, rad prvostupanijskog tijela po žalbi, poništavanje rješenja).

Preporuka 30: Temeljem svojih nadzornih ovlasti, preispitati zakonitost raspisivanja internih oglasa, umjesto rasporeda zatečenih službenika prema ZDS-u i ZUP-u, za radna mjesta na kojima su u vrijeme promjena ustroja MUP-a zatečeni policijski službenici, kao čelnici ustrojstvenih jedinica te s tim u svezi i zakonitost provedenih internih oglasa

Nositelj: Ministarstvo uprave

Poduzete aktivnosti: U Zapisniku o posrednom nadzoru nad postupanjem Ministarstva unutarnjih poslova po izvršnom rješenju Odbora za državnu službu, donijetom povodom žalbe Tomislava Rajkovića, policijskog službenika u Policijskoj upravi istarskoj, u predmetu imenovanja rukovodećih policijskih službenika, izrečene su mjere da se Tomislava Rajkovića vrati na radno mjesto na kojem je bio zatečen prije raspisivanja internog oglasa, a to je radno mjesto načelnika navedene Policijske uprave, da mu se isplati razlika plaće za to razdoblje te da se rješenje Ministarstva unutarnjih poslova, kojim se nije postupilo po izvršnom rješenju Odbora za državnu službu, a to je rješenje o ponovnom imenovanju Davora Švende načelnikom Policijske uprave istarske poništi ili ukine, kao i rješenje o plaći imenovanog te da ga se rasporedi u skladu sa stručnim uvjetima.

Povodom uloženog prigovora ministra Ministarstva unutarnjih poslova na Zapisnik isti je djelomično prihvaćen u dijelu koji se odnosi na službenu osobu kojoj je Zapisnik dostavljen i u dijelu u kojem se ističe potreba čekanja ishoda pokrenutog upravnog spora u ovoj upravnoj stvari, te se mjere na strani tri Zapisnika umjesto glavnom ravnatelju policije izriču ministru Ministarstva unutarnjih poslova i prekida se postupak odlučivanja u odnosu na preostali dio prigovora ministra Ministarstva unutarnjih poslova do okončanja pokrenutog upravnog spora u ovoj upravnoj stvari, s obzirom da je za donošenje odluke o prigovoru na Zapisnik i izvršenje mjera izrečenih u njemu meritorno bitan ishod upravnog spora koji je u tijeku, da je u međuvremenu doneseno i objavljeno u Narodnim novinama br 89/14., vjerodostojno tumačenje čl. 126, st. 1. a u vezi s čl. 60., 62., i 63. Zakona o policiji, koje na drugačiji način tumači sporne odredbe Zakona o policiji od pravnog stajališta zauzetog u rješenju Odbora za državnu službu i presudi Upravnog suda u Zagrebu, Broj: UsI-53/14-12 od 05. svibnja 2014. godine, koja stajališta su prihvaćena u Zapisniku koji se pobija prigovorom, a protiv kojeg su podnijeti zahtjevi za ocjenu suglasnosti s Ustavom i zakonom pred Ustavnim sudom Republike Hrvatske dana 30. srpnja 2014. godine i 03. rujna 2014. godine, te imajući u vidu da je ishod

pokrenutog upravnog spora i u javnom interesu, s obzirom na veliki broj podnesenih žalbi policijskih službenika u ovoj upravnoj stvari pred Odborom za državnu službu (448 žalbi), osamnaest (18) pokrenutih upravnih sporova od kojih je jedan riješen i dvadeset i jednom (21) predstavkom policijskih službenika u ovoj upravnoj stvari, koje su podnesene Upravnoj inspekciji radi provođenja nadzora.

U Zapisniku o neposrednom inspekcijskom nadzoru koji je proveden u Ministarstvu unutarnjih poslova, navesti će se policijski službenici koji su podnijeli predstavke Upravnoj inspekciji i uputiti će se da će se sačekati ishod žalbenog postupka odnosno upravnog spora te ishod postupka ocjene suglasnosti s Ustavom i zakonom vjerodostojnog tumačenja. Po dobivenim ishodima, navedeni policijski službenici će se obraditi u Zapisniku te će se riješiti prigovor ministra Ministarstva unutarnjih poslova na Zapisnik u predmetu Tomislav Rajković.

Preporuka 31: U postupku donošenja novih rješenja o rasporedu zbog promjena ustroja, pridržavati se pravila o zabrani retroaktivnosti u upravnom postupku, uputa Odbora za državnu službu o otklanjanju nezakonitosti zbog kojih su rješenja bila poništena te izvrše isplatu razlike plaće, koja je izravna posljedica tog poništavanja za osporena razdoblja

Nositelji: Ministarstvo uprave, tijela državne uprave

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo uprave dostavilo je u lipnju 2014. godine (17. i 18. lipnja 2014.), svim državnim tijelima uputu povodom obavijesti Pučkog pravobranitelja o zaprimanju pritužbi koje se odnose na postupanja državnih tijela prilikom donošenja rješenja o rasporedu na radna mjesta državnih službenika i o povećanom broju žalbi na prvostupanjska rješenja državnih tijela kojima se u upravnom postupku odlučuje o pravima i obvezama državnih službenika.

U uputi se ukazuje na način primjene pojedinih odredbi Zakona o općem upravnom postupku (obrazloženje rješenja, rad prvostupanjskog tijela po žalbi, poništavanje rješenja).

Preporuka 32: Slijedom poništavanja rješenja o rasporedu zatečenih službenika ili stavljanju na raspolaganje, zbog promjena ustroja, postupati u skladu s pravnim posljedicama poništenih rješenja, utvrđenim čl. 115. ZUP-a

Nositelji: Ministarstvo uprave, tijela državne uprave

Poduzete aktivnosti: Vidjeti Preporuku 31.

Diskriminacija na području rada i zapošljavanja

Preporuka 33: Sukladno svojim nadležnostima kontinuirano raditi na povećanju stope participacije ranjivih skupina građana (mladih, starijih, žena, osoba sa invaliditetom) na tržištu rada

Nositelji: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Mjere iz nadležnosti Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje usmjerene su na poticanje motivacije za zapošljavanje, financiranje obrazovanja i sufinanciranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba i drugih skupina nezaposlenih kojima prijeti socijalna isključenost. Intervencije u smislu motiviranja, obrazovanja i sufinanciranja zapošljavanja usmjerene su prema: ženama nižeg ili neadekvatnog obrazovanja, nezaposlenim osobama 50+, mladim osobama koje su ispale iz sustava srednjoškolskog obrazovanja, mladim osobama bez radnog staža, dugotrajno nezaposlenim, uz posebno isticanje osoba s invaliditetom.

Aktivnosti Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u cilju podizanja zapošljivosti nezaposlenih osoba: *Individualna savjetovanja* - savjetnici za zapošljavanje na individualnim savjetovanjima utvrđuju radni, stručni i osobni potencijal nezaposlene osobe, pružaju stručnu pomoć u izradi plana traženja posla i definiranju aktivnosti koje trebaju pridonijeti bržem zapošljavanju nezaposlenih osoba. U aktivnost individualnog savjetovanja u 2013. godini ukupno je bilo uključeno 846.889 osoba, od toga 443.404 žena. Broj mladih osoba do 29 uključenih u individualna savjetovanja iznosio je 289.73 osoba. Ukupno je 186.768 osoba starijih od 50 uključeno u radionice, te 15.804 osoba s invaliditetom.

Aktivnosti u svrhu pripreme za zapošljavanje - radionice za aktivno traženje posla - stjecanje vještina aktivnog traženja posla podrazumijeva nekoliko područja: stjecanje vještine pisanje životopisa i zamolbe za posao - ciljane ili otvorene zamolbe; stjecanje vještine uspješnog predstavljanja poslodavcu, vođenje poslovnog razgovora, postavljanje pitanja i davanja kratkih, ali sadržajnih odgovora; stjecanje vještine traženja posla iz različitih izvora – javni zavod, oglasi, novine, internetski portali, mreža poznanstava i drugo.

U radionice za aktivno traženje posla u 2013. godini ukupno je bilo uključeno 22.346 osobe, od toga 12.051 žena. Broj mladih osoba do 29 uključenih u radionice iznosio je 12.788 osoba. Ukupno je 1.995 osoba starijih od 50 uključeno u radionice, te 401 osoba s invaliditetom.

Aktivna politika zapošljavanja

Potpore za zapošljavanje koje dodjeljuje Hrvatski zavod za zapošljavanje su državne potpore za zapošljavanje koje su u intenzitetu i po kriterijima definirane Zakonom o državnim potporama te Uredbom Komisije (EZ) 800/2008. Riječ je o potporama za zapošljavanje ciljanih skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada, odnosno mladih osoba, dugotrajno nezaposlenih osoba, osoba starijih od 50, posebnih skupina nezaposlenih, osoba s invaliditetom, osoba romske nacionalne manjine i drugih ranjivih skupina. Potpore mogu iznositi do 50% godišnjeg troška rada sufinancirane osobe, odnosno do 75% u slučaju kada je riječ o osobama u osobito nepovoljnom položaju na tržištu rada.

U 2013. godini ukupno su 9.413 osobe uključene u potpore za zapošljavanje, od toga 4.208 žena. Broj mladih osoba do 29 uključenih u potpore za zapošljavanje iznosio je 5.339 osoba te 2 mlade osobe koje izlaze iz sustava institucionalne skrbi. Ukupno je 1.338 osoba starijih od 50 uključeno u potpore za zapošljavanje, te 181 osoba s invaliditetom.

Nezaposlenim osobama koje imaju poduzetničku ideju može se dodijeliti subvencija za *samozapošljavanje* za pokrivanje troškova otvaranja i rada poslovnog subjekta. Subvencija pomaže poduzetnicima početnicima prebroditi početak poslovanja te na ovaj način riješiti pitanje vlastite nezaposlenosti.

U 2013. godini 5.737 osoba koristilo je potporu za samozapošljavanje, od toga 2.306 žena. Broj mladih osoba do 29 uključenih u potpore za samozapošljavanje iznosio je 1.596 osoba, 738 osoba starijih od 50 uključeno je u potpore za samozapošljavanje te 49 osoba s invaliditetom.

Obrazovanjem nezaposlenih osoba utječe se na podizanje razine kvalificiranosti i otklanja se rizik od dugotrajnije nezaposlenosti. Ovi se programi odabiru na temelju analize potreba lokalnih tržišta rada te se time utječe i na smanjenje nesrazmjera vještina na tržištu rada.

U 2013. godini 2.132 osobe uključene su u obrazovanje za potrebe tržišta rada, od toga 702 žene. Broj mladih osoba do 29 uključenih u obrazovanje iznosio je 1.049 osoba te 1 mlada osoba koja izlaza iz sustava institucionalne skrbi, 178 osoba starijih od 50 te 56 osoba s invaliditetom.

Programi *javnih radova* programi su društveno korisnog rada kojima se direktno stvaraju radna mjesta. Kreiranjem programa javnih radova pruža se širok spektar mogućnosti zapošljavanja i socijalnog uključivanja dugotrajno nezaposlenih osoba te osoba u nepovoljnom položaju na tržištu rada u društveno korisnom radu, a čime se jačaju i lokalne zajednice te nevladin sektor.

U 2013. godini u programima javnih radova zaposleno je 15.405 osoba, toga 8.673 žene. Broj mladih osoba do 29 uključenih u javne radove iznosio je 4.465 osoba i 62 mlade osobe koja izlaze iz sustava institucionalne skrbi te 3.792 osobe starije od 50. Broj osoba s invaliditetom uključenih u javne radove iznosio je 740 osoba.

Planirane aktivnosti: Hrvatski zavod za zapošljavanje nastavit će kontinuirano uključivanje nezaposlenih osoba, posebno ranjivih skupina, u mjere za poticanje zapošljavanja i osposobljavanja i to kroz uključivanje u potpore za zapošljavanje, javne radove te programe osposobljavanja i obrazovanja. Potpore za zapošljavanje dodjeljuju se u obliku subvencija za plaće i iznose 50% godišnjeg troška bruto plaće. Za osobe s invaliditetom potpora za zapošljavanje iznosi 75% godišnjeg troška bruto plaće bez obzira na status poslodavca. Za osobe s invaliditetom, starije osobe i žene omogućiti će se dodijeljivanje potpore za zapošljavanje u obliku subvencije za plaće dvaju osoba na pola radnog vremena kojima je na taj način olakšano zaposlenje jer ne rade u punom radnom vremenu.

Kroz mjeru sufinanciranog zapošljavanja u programima javnih radova u socijalnom poduzetništvu, poticati će se jače uključivanje i zapošljavanje nezaposlenih mladih osoba do 29 godina, nezaposlenih žena, osoba s invaliditetom te drugih posebnih skupina kroz socijalno poduzetništvo. Uključivanjem u programe za zajednicu, financirane radom trgovačkih društava nastalih unutar socijalnog poduzetništva (osnivači trgovačkih društava udruge ili ustanove) ne utječe se samo na njihovo uključivanje na tržište rada već se jačaju i kapaciteti civilnog sektora.

Javni radovi su mjera politike tržišta rada koja spada u domenu direktnog stvaranja novih radnih mjesta. Društveno koristan rad koji se odvija u ograničenom vremenskom periodu nudi sufinanciranje i financiranje zapošljavanja nezaposlenih osoba iz ciljanih skupina. Mlade nezaposlene osobe uključivati će se uglavnom u javne radove vezane uz edukaciju (pomoćnici u nastavi), socijalnu skrb, socijalno poduzetništvo, rad na EU projektima i sl.

Osobe s invaliditetom uključivati će se u programe javnih radova u udrugama i ustanovama koje skrbe i imaju programe za osobe s invaliditetom, liječene ovisnike, žene žrtve obiteljskog nasilja, žrtve trgovanja ljudima i druge posebne skupine građana.

Nezaposlene žene prvenstveno se mogu uključivati u programe javnih radova u udrugama i ustanovama iz područja socijalne skrbi te udrugama koje zapošljavaju žene ili skrbe o ženama žrtvama obiteljskog nasilja, žrtvama trgovanja ljudima i drugim posebnim skupinama građana.

Obrazovanje nezaposlenih osoba provodi se s ciljem povećanja zapošljivosti nezaposlenih osoba, te smanjivanja nerazmjera ponude i potražnje na svim razinama tržišta rada. Nezaposlene osobe s nedovoljnom ili neadekvatnom razinom obrazovanja upućuju se u obrazovne programe tražene na lokalnom tržištu rada. Mlade osobe prioritarno će se upućivati na obrazovanje vezana uz EU projekte i zanimanja budućnosti, kao i u obrazovanje za poduzetništvo kako bi stekli potrebna znanja i vještine za pokretanje vlastitog posla.

Osobe starije od 50 jedna su od ciljanih skupina navedene intervencije s obzirom na nužnost cjeloživotnog obrazovanja i usvajanja novih znanja i vještina kako bi ostale konkurentne na tržištu rada.

Osobe s invaliditetom upućivati će se u postupke profesionalne rehabilitacije.

Jedan od oblika profesionalne rehabilitacije je uključivanje osoba s invaliditetom u programe obrazovanja koja organiziraju obrazovne ustanove ili specijalizirane ustanove za profesionalnu rehabilitaciju u obliku „osposobljavanja na radnom mjestu“. Takav način obrazovanja omogućava procjenu i nadogradnju dotadašnjih strukovnih znanja polaznika te utječe na razvoj njihovih socijalnih kompetencija i vještina upravljanja karijerom.

Podrška ženama zaposlenim na skraćeno i nepuno radno vrijeme – ovom mjerom omogućiti će se integracija na tržište rada svih žena kojima je otežano zapošljavanje i kojima prijeto trajna isključenost kroz sufinanciranje troška doprinosa (zdravstvenog osiguranja) i troškova

proizašlih iz kolektivnih ugovora (regres, božićnica, naknada za korištenje punog godišnjeg odmora) ženama koje ne rade u punom radnom vremenu zbog obiteljskih i sličnih obaveza.

Preporuka 34: Omogućiti korištenje mjere stručnog osposobljavanja za rad ili druge slične mjere i visokoobrazovanim mladim ljudima koji nemaju radnog iskustva za posao za koji su se obrazovali, ali koji su zbog osiguranja egzistencije prisiljeni raditi na niže pozicioniranim radnim mjestima

Nositelji: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Manjak radnog iskustva mlade čini ranjivima na tržištu rada te oni imaju natprosječnu vjerojatnost da budu dugotrajno nezaposleni.

Hrvatski zavod za zapošljavanje od 2010. godine provodi mjeru stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa kako bi se ublažile negativne posljedice navedenog problem. *Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa* intervencija je usmjerena prvenstveno mladim osobama za stjecanje radnog iskustva u zvanju za koje su se obrazovali. Osobe koje su se stručno osposobljavale učile su uz rad, na konkretnom radnom mjestu, što im omogućava stjecanje radnog iskustva ali i uvjeta za polaganje državnog, stručnog ili majstorskog ispita čime je olakšan pristup trajnijem zapošljavanju ili samozapošljavanju. U mjeru stručno osposobljavanje za rad u 2013. godini ukupno je uključeno 19.322 polaznika. Broj mladih od 15 do 29 godina uključenih u mjeru u 2013. godine iznosio je 17.107 (od toga 13.774 žena). Broj osoba s invaliditetom uključenih u mjeru iznosio je 60 osoba.

Kroz mjeru sufinanciranje zapošljavanja mladih osoba bez radnog iskustva, nastoji se financijski djelovati na poslodavce da omoguće mladim osobama do 29 godina prvo zapošljavanje za stjecanje potrebnog radnog iskustva kao uvjeta za ulazak u dugotrajnu zaposlenost.

Potporom se osigurava prvo zaposlenje mladim tražiteljima zaposlenja s ciljem integracije na tržištu rada i pune zaposlenosti, odnosno potiče zapošljavanje osoba koje duže čekaju na prvo zaposlenje i ne spadaju u kategorije osoba koje imaju zanimanja tražena na tržištu rada i brzo su zapošljive. U 2013. godini u navedenu mjeru je uključeno 3.139 osoba (od toga 1.171 žena).

Planirane aktivnosti: Hrvatski zavod za zapošljavanje nastaviti će provoditi mjere namijenjene mladim nezaposlenim osoba koje su u fokusu inicijative Europske unije „Garancija za mlade“ s ciljem što brže i lakše integracije mladih osoba na tržište rada te smanjenja rastućeg broja mladih nezaposlenih osoba. Mjere su usmjerene na podizanje kompetencija i pripremu mladih za zapošljavanje kroz daljnje uključivanje u mjeru stručnog osposobljavanja za rad i mjeru *Osposobljavanje na radnom mjestu*. Mlade osobe bez radnog iskustva te žene bez radnog iskustva ili osobe koje su dulje vrijeme bile odsutne s tržišta rada u radno okruženje uključivati će se kroz obuku na radnom mjestu kako bi im se omogućilo upoznavanje radnog okruženja i zahtjeva radnog mjesta kao preduvjeta za kvalitetno obavljanje posla. Također daljnje poticanje uključivanja mladih u poduzetništvo i razvoj organizacija civilnog društva kao sve značajnijeg dionika na tržištu rada.

Preporuka 35: Nastaviti s edukacijom različitih dionika na tržištu rada na osvještavanju stereotipa i diskriminacije na radnom mjestu i u postupcima zapošljavanja

Nositelj: Hrvatski zavod za zapošljavanje

Poduzete aktivnosti: Sukladno zakonskim odredbama Zakona o suzbijanju diskriminacije i Zakona o ravnopravnosti spolova, područni uredi Zavoda u obavljanju poslova vezanih za zaprimanje prijave potrebe za radnikom od strane poslodavaca i oglašavanje istih redovito informiraju i upućuju poslodavce o poštivanju zakonskih odredbi iz gore navedenih zakona.

Hrvatski zavod za zapošljavanje aktivno sudjeluje i organizira edukacije savjetnika za zapošljavanje o potrebi suzbijanja diskriminacije, poticanja ravnopravnosti i uključivanju različitosti na radnom mjestu.

Hrvatski zavod za zapošljavanje provodio je aktivnosti informiranja poslodavaca, predstavnika jedinica lokalne i regionalne samouprave, predstavnika udruga, i ostalih dionika na tržištu rada o diskriminaciji u postupcima zapošljavanja.

U 2013. godini pet područnih ureda Zavoda sudjelovalo je na okruglim stolovima i tribinama na kojima se raspravljalo o diskriminaciji pri zapošljavanju.

Planirane aktivnosti: Nastaviti kontinuirane edukacije savjetnika za zapošljavanje vezano za suzbijanje diskriminacije i poticanje ravnopravnosti.

Umirovljenici i starije osobe

Preporuka 36: Poboljšati međunarodnu suradnju, naročito s nadležnim tijelima u državama regije, s ciljem bolje informiranosti građana o načinu korištenja prava na mirovinsko osiguranje u svim slučajevima kada je stečeno u jednoj, a ostvaruje se u drugoj državi

Nositelj: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje

Poduzete aktivnosti: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje kao tijelo za vezu u provedbi međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju svake dvije godine održava razgovore tijela za vezu s područja mirovinskog osiguranja s nadležnim ustanovama za mirovinsko osiguranje država regije.

Svake godine održava se radni sastanak direktora zavoda regije s ciljem unapređenja suradnje i skraćivanja trajanja postupka rješavanja o pravu na mirovinu primjenom ugovora.

Zavod također organizira razgovorne dane s osiguranicima i s predstavnicima nositelja mirovinskih osiguranja Srbije, Slovenije, Austrije i Njemačke u jesenjem i proljetnom krugu.

Nadležne ustanove za provedbu mirovinskog osiguranja putem osoba za kontakt u svakodnevnom su kontaktu u rješavanju urgentnih slučajeva.

U odnosu na sve države članice EU kao i države s kojima R Hrvatska ima ugovor o mirovinskom osiguranju provodi se kontinuirano suradnja na području obavješćivanja o izmjenama propisa koji reguliraju područje mirovinskog osiguranja odnosno uvjeta za ostvarivanje prava na mirovinu.

Zavod kontinuirano pruža pravnu pomoć svim osiguranicima koji imaju navršena razdoblja osiguranja u drugoj državi članici EU ili državi s kojom RH ima ugovor o socijalnom osiguranju. Pravna pomoć odnosi se na pružanje informacija o uvjetima za ostvarivanje mirovinskih prava u drugoj državi, popunjavanje tiskanica zahtjeva, drugih podnesaka, potvrđivanje činjenice života.

U ožujku 2014. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje je sa slovenskim Zavodom za mirovinsko osiguranje uspostavio razmjenu podataka o činjenici smrti elektroničkim putem. To znači da korisnici hrvatske mirovine s prebivalištem u R Sloveniji kao i korisnici slovenske mirovine s prebivalištem u R Hrvatskoj više ne moraju tiskanice potvrde o životu ovjeravati kod nadležnih ustanova i poštom dostavljati nositelju mirovinskog osiguranja u drugoj državi koja isplaćuje mirovinsko primanje. Na taj način smo oslobodili korisnika od obveze ovjere potvrde o životu i svih troškova vezanih uz to, a Zavod tiskanja i slanja korisnicima na kućne adrese tiskаницe potvrde o životu.

Tijekom 2014. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje poduzimao je daljnje aktivnosti u tom cilju:

U kolovozu 2014. potpisan je Sporazum i Tehnički protokol o elektroničkoj razmjeni podataka (potrebnih za redovitu isplatu mirovina) vezano uz činjenicu smrti korisnika

mirovine s bosanskohercegovačkim nositeljima - Fondom za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske i Federalnim zavodom za mirovinsko/penzijsko i invalidsko osiguranje.

U rujnu 2014. potpisan je Sporazum o elektroničkoj razmjeni podataka iz područja mirovinskog osiguranja između HZMO i Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje R Srbije.

U listopadu 2014. potpisan je Protokol o elektroničkoj razmjeni podataka potrebnih za redovitu isplatu prava iz mirovinsko osiguranja radi sprečavanja nepripadne isplate zbog smrti korisnika prava između HZMO i Fonda PIO Crne Gore.

Od siječnja 2015. uspostavljena je na mjesečnoj dinamici razmjena podataka o činjenici smrti elektroničkim putem između Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Fonda PIO Crne Gore.

1. svibnja 2014. stupio je na snagu Ugovor između Republike Hrvatske i Crne Gore o socijalnom osiguranju prema kojem je omogućeno osobama na koje se Ugovor odnosi ostvarivanje prava, ne samo iz mirovinskog osiguranja, već i prava na doplatak za djecu. Ugovorom između Republike Hrvatske i SR Jugoslavije koji se do 30. travnja 2014. primjenjivao i na osiguranike koji imaju navršena razdoblja osiguranja na području Crne Gore nisu bila obuhvaćena obiteljska davanja. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje pravovremeno je poduzeo sve aktivnosti vezano uz pružanje informacija osobama koje imaju navršena razdoblja osiguranja u R Hrvatskoj i Crnoj Gori o područjima socijalne sigurnosti koja su regulirana ovim Ugovorom.

Nositelji mirovinskog osiguranja regije međusobno jedni drugima pružaju pomoć u vidu objavljivanja informacija koje se odnose na ostvarivanja mirovinskih prava ili isplate mirovinskih primanja iz druge države ugovornice na svojim web stranicama.

Isto tako, Zavod na svojim web stranicama kontinuirano prati i objavljuje sve navedene poduzete aktivnosti vezano uz bolje informiranje građana o načinu korištenja prava na mirovinsko osiguranje u svim slučajevima primjene međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju i uredbi EU o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti.

Planirane aktivnosti: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u 2015. godini ima dogovorene razgovorne dane s osiguranicima i predstavnicima nositelja mirovinskog osiguranja R Austrije, R Slovenije, R Srbije i SR Njemačke. Također, jedan od zaključaka 6. susreta ravnatelja/direktora mirovinskih zavoda/fondova je planiranje održavanja razgovornih dana predstavnika nositelja mirovinskih osiguranja koji još nemaju organizirane razgovorne dane. Stoga Zavod planira do kraja 2015. organizirati Razgovorne dane s osiguranicima i predstavnicima nositelja mirovinskih osiguranja Republike Crne Gore, Republike Makedonije i Bosne i Hercegovine, te na taj način osiguranicima koji imaju navršena razdoblja osiguranja u navedenim državama omogućiti direktni kontakt i razgovor s predstavnicima makedonske i bosanskohercegovačkih ustanova nadležnih za mirovinsko osiguranje.

Krajem rujna 2015. godine Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje organizirat će 7. susret ravnatelja/direktora zavoda regije. Organizacija takvog sastanka je još jedan od alata kojim se osigurava suradnja između nositelja zavoda u regiji, a s ciljem skraćivanja postupka rješavanja o pravu na mirovinu primjenom međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju i pravnih propisa Europske unije.

Do kraja 2015. HZMO planira uspostaviti razmjenu podataka o činjenici smrti elektroničkim putem s nositeljima mirovinskih osiguranja BiH i Srbije.

Preporuka 37: Pripremiti izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi kojim bi se od 2015. godine povećali iznosi zajamčene minimalne naknade za starije i nemoćne osobe i uvela državna potpora za starije osobe bez mirovine

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Zajamčena minimalna naknada, propisana Zakonom o socijalnoj skrbi, služi za podmirenje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno vlastitih sredstava za njihovo podmirivanje. Visinu osnovice za izračun zajamčene minimalne naknade odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske u skladu s financijskim mogućnostima. Starije osobe se u pogledu visine zajamčene minimalne naknade ne razlikuju od drugih dobnih skupina.

Planirane aktivnosti: Temeljem Zakona o socijalnoj skrbi, a sukladno raspoloživim sredstvima, Vlada Republike Hrvatske odlukom propisuje visinu osnovice za utvrđivanje zajamčene minimalne naknade temeljem koje se, sukladno postocima utvrđenim predloženim Zakonom utvrđuju iznosi zajamčene minimalne naknade za samca odnosno za kućanstvo.

U budućnosti, kad za to budu ostvareni ekonomski preduvjeti, ispitat će se mogućnost aktualizacije već ranije isticane potrebe uvođenja socijalne (državne) mirovine za starije osobe koje mirovinu nisu ostvarile po drugom osnovu.

Preporuka 38: Razvijati i unaprijediti sustav socijalnih usluga za starije i nemoćne osobe, posebice servise pomoći i njege u kući te dnevne boravke na području svih jedinica lokalne samouprave tako da budu pod jednakim uvjetima dostupne svim starijim i nemoćnim osobama

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih razvija i podupire izvaninstitucijske modele skrbi o starijim osobama, a osobito razvoj socijalnih usluga za starije osobe u njihovim domovima radi što duljeg nastavka života u vlastitom okruženju. Razvijanjem različitih izvaninstitucionalnih oblika skrbi za starije osobe nastoji se uspostaviti ravnoteža između prava starijih osoba na dostojanstvenu starost i trajnu društvenu uključenost.

S ciljem prevencije institucionalizacije i uključivanja starijih osoba u život zajednice Ministarstvo financira i različite projekte udruga koje su posvećene skrbi za starije i nemoćne osobe. U 2014. godini provedena su tri natječaja u okviru kojih se financiraju trogodišnji programi posvećeni razvoju i širenju mreže socijalnih usluga koje pružaju organizacije civilnog društva, projekti organiziranih dnevnih aktivnosti i projekti usmjereni prevenciji socijalne isključenosti starijih osoba. Imajući u vidu regionalnu neravnomjernost u smislu dostupnosti usluga, u pozivima za prijavu projekata udruga bilo je naglašeno kako će se pri procjeni pristiglih prijava primijeniti načelo uravnoteženoga regionalnog razvoja, u svrhu provedbe projekata u što većem broju županija.

Planirane aktivnosti: Potrebno je koordinirati programe za pružanje usluga starijim osobama koje planiraju jedinice lokalne samouprave s onima koji se planiraju na razini države.

Preporuka 39: Razvijati ravnomjernu mrežu institucionalne skrbi o starijim i nemoćnim osobama koje su funkcionalno ovisne o pomoći i njezi druge osobe, posebice u županijama koje nemaju dostatno razvijen ovaj oblik skrbi. Osobito treba povećati kapacitete stacionarne skrbi i na taj način dopunjavati potrebe palijativne skrbi u lokalnoj zajednici, koja se inače prvenstveno ostvaruje u području zdravstvene zaštite

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Strategijom socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014.-2016., kao jedna od mjera, planirano je razvijanje institucijskih oblika skrbi za starije u područjima u kojima takvi oblici skrbi nisu razvijeni do prosjeka države. Županije u kojima su institucionalni kapaciteti ispod prosjeka države su: Krapinsko-zagorska, Karlovačka, Koprivničko-križevačka, Primorsko-goranska, Virovitičko-podravska, Brodsko-posavska, Zadarska, Osječko-baranjska, Šibensko-kninska, Vukovarsko-srijemska, Splitsko-dalmatinska, Istarska i Dubrovačko-neretvanska županija. Nositelji provedbe ove mjere su

Ministarstvo socijalne politike i mladih, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU te jedinice lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave. Navedene jedinice područne (regionalne) samouprave dužne su u svojim planovima razvoja socijalnih usluga predvidjeti povećavanje kapaciteta institucionalne skrbi te u partnerstvu sa različitim pružateljima socijalnih usluga aplicirati za sredstva iz fondova EU namijenjenih razvoju socijalnih usluga. *Planirane aktivnosti:* Strategijom socijalne skrbi za starije osobe u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2014.-2016. predviđena je kontinuirana provedba ove mjere.

Preporuka 40: Organizirati ciljana savjetovanja i tribine u domovima socijalne skrbi, udrugama umirovljenika ili u lokalnim zajednicama, kojima bi se starije osobe upoznao o razlici između ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju, pravima i obvezama koji iz njih proistječu, posebice o razlozima raskida takvih ugovora i poteškoćama s kojima se mogu susreti kod raskida tih ugovora

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Starije osobe su u sustavu socijalne skrbi prepoznate kao skupina kojoj je potrebna dodatna društvena zaštita. S tim u vezi je Ministarstvo socijalne politike i mladih u svojim godišnjim programima raspodjele djela sredstava prikupljenih od igara na sreću dio sredstava namijenilo potrebama informiranja starijih osoba o potencijalnoj štetnosti potpisivanja ugovora o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju. Zadaća organizacija civilnog društva financiranih iz lutrijskih sredstava je upoznavanje starijih osoba s mogućim komplikacijama kojima se izlažu starije osobe kad potpišu jedan od navedenih ugovora.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih će i ubuduće raditi na informiranju starih osoba o svim potencijalnim opasnostima s kojima bi se mogle susresti, a koje proizlaze iz njihove neinformiranosti.

Diskriminacija temeljem dobi

Preporuka 41: Teško bolesnim starijim osobama, kao i njihovim obiteljima osigurati cjelovitu, pravovremenu i razumljivu informaciju o sustavima podrške, pomoći i skrbi koji im stoje na raspolaganju

Nositelji: Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Tijekom proteklog razdoblja Ministarstvo zdravlja, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i zdravstvene ustanove osiguravali su kvalitetnu i otvorenu komunikaciju pravovremenim davanjem informacija i odgovora, kao i edukacijom građana o glavnim događajima u okviru zdravstvenog sustava, medijskim kampanjama i podizanjem svijesti o važnosti usvajanja zdravog načina života (brzi i sadržajni odgovori na upite, informacije o novim odlukama i novostima u poslovanju, priopćenjima za medije, objavama na web stranicama, press-konferencijama, pisanim odgovorima, letci, plakati, brošure itd).

Jedan od ciljeva postavljenih u Strategiji socijalne skrbi za starije osobe u RH za razdoblje od 2014. - 2016. je osigurati pravodobnu i relevantnu informaciju o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi za starije osobe. U svrhu informiranja o pravima u sustavu socijalne skrbi za starije osobe predviđeno je više aktivnosti kao što su: sudjelovanje stručnih radnika koji skrbe o starijim osobama na svim razinama u sustavu socijalne skrbi u medijima radi informiranja o pravima i uslugama za starije osobe, održavanje sastanaka, okruglih stolova i radionica sa starijim osobama i osobama koje neformalno skrbe o njima na nivou mikro regija (mjesnih odbora odnosno gradskih četvrti).

Planirane aktivnosti: Stručni radnici koji skrbe o starijim osobama u sustavu socijalne skrbi i nadalje će raditi na informiranju starijih osoba o njihovim pravima u sustavu socijalne skrbi, a

aktivnosti iz protekle godine poduzete u zdravstvenom sustavu nastavljene su i tijekom 2014. i u narednom razdoblju.

Preporuka 42: Načine komunikacije s građanima prilagoditi životnim navikama, mogućnostima i potrebama svih skupina građana, uključivo i starijih osoba

Nositelji: Tijela državne uprave

Poduzete aktivnosti: Iz dostavljenih očitovanja nadležnih tijela državne uprave razvidno je da ista postupaju sukladno navedenoj preporuci pučke pravobraniteljice te da su načini komunikacije prilagođeni svim skupinama građana-komunikacija pisanim putem, telefonskim putem te putem elektroničke pošte. Nadalje, tijela imaju i organizirana svakodnevna dežurstva za prijem stranaka osobnim putem ili putem telefona. Isto tako putem Internet stranica tijela dostupni su obrasci za pitanja građana putem kojih se građani mogu informirati o statusu svojih predmeta i općenitim informacijama o radu tijela te su im dostupne i rubrike (upute, objašnjenja i mišljenja) gdje se mogu informirati o propisima iz nadležnosti tijela. Također, na lokalnoj razini su građanima dostupni stručni radnici za izravnu komunikaciju ili telefonski, dakle uobičajeni komunikacijski kanali. S tim u vezi, na primjer, stručni radnici centra za socijalnu skrb kad dobiju prijavu od bilo koga (susjed, policija, vrtić, škola, anonimno i sl) da je nekomu potrebna pomoć izlaze na teren i stupaju u direktni kontakt s osobom u problemu.

Tako, npr. Ministarstvo zdravlja, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje i zdravstvene ustanove osigurali su kvalitetnu i otvorenu komunikaciju pravovremenim davanjem informacija i odgovora, kao i edukacijom građana o glavnim događajima u okviru zdravstvenog sustava, medijskim kampanjama i podizanjem svijesti o bvažnosti usvajanja zdravog načina života (brzi i sadržajni odgovori na upite, informacije o novim odlukama i novostima u poslovanju, priopćenjima za medije, objavama na web stranicama, pisanim odgovorima, letci, plakati, brošure).

Planirane aktivnosti: Ministarstvo zdravlja ističe da aktivnosti iz protekle godine poduzete u zdravstvenom sustavu nastavljene su i tijekom 2014. i u narednom razdoblju.

Socijalna skrb i obiteljsko-pravna zaštita

Preporuka 43: Izraditi nacrt izmjene i dopune Zakona o socijalnoj skrbi kojim bi se povećali iznosi zajamčene minimalne naknade samcima, članovima kućanstva koji su potpuno nesposobni za rad i privređivanje

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Članak 27. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“, br. 157/13) u stavku 1. propisuje da osnovicu na temelju koje se izračunava iznos zajamčene minimalne naknade odlukom određuje Vlada Republike Hrvatske.

Odluka o osnovici za izračun zajamčene minimalne naknade objavljena je u Narodnim novinama br. 114/14 dana 26. rujna 2014. godine, a na snagu je stupila 8. dana od dana njene objave u Narodnim novinama.

Planirane aktivnosti: Zakon o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ br. 157/13) stupio je na snagu 1. siječnja 2014. godine. Sukladno financijskim mogućnostima Državnog proračuna u dogledno vrijeme razmotrit će se mogućnost provedbe date preporuke.

Preporuka 44: Uspostaviti bolju koordinaciju između Ministarstva socijalne politike i mladih i Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, kako bi se stvorili preduvjeti

za izradu Strategije socijalnog stanovanja i propisa kojom bi se reguliralo područje socijalnog stanovanja

Nositelji: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja i Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Vlada Republike Hrvatske, u ožujku 2014. godine, usvojila je *Strategiju borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj (2014.-2020.)*. Na temelju Strategije izrađen je Program provedbe za trogodišnje razdoblje usvojen 23. prosinca 2014. godine Zaključkom Vlade Republike Hrvatske. Ministarstvo socijalne politike i mladih nadležno je za koordinaciju provedbe Strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj te koordinaciju izrade Programa provedbe za trogodišnje razdoblje (2014.-2016.). Program provedbe uključuje načine sustavnog praćenja podataka o siromaštvu i socijalnoj isključenosti na području cijele Republike Hrvatske, te načine poticanja i usmjeravanja svih čimbenika zaduženih za provedbu Strategije. Navedenim Zaključkom Vlade obvezuju se nositelji strateških područja Programa provedbe na praćenje provedbe mjera iz svoje nadležnosti te, u predviđenim rokovima, dostavljanje traženih podataka Ministarstvu socijalne politike i mladih radi podnošenja godišnjeg izvješća o provedbi Programa provedbe Vladi Republike Hrvatske.

U okviru strateškog područja 2.3. *Stanovanje i dostupnost energije* među ostalim, planirano je određeni broj nekretnina, koje su temeljem pravomoćnih presuda dodijeljene u korist Republike Hrvatske, koristiti za socijalne potrebe na način i prema proceduri koju će provesti tijelo nadležno za socijalna pitanja.

Glavne strateške aktivnosti u okviru strateškog područja *Stanovanje i dostupnost energije* su:

- 2.3.1. Unapređenje sustava najamnog stanovanja, mjera 1. Donošenje programa za izradu modela stanovanja.

Ovom mjerom predviđeno je sustav najamnog stanovanja urediti donošenjem programa za izradu modela stanovanja kojim će se prema kriterijima prioritetnih lista omogućiti najam stanova i socijalno osjetljivim skupinama koje su u riziku od ulaska u siromaštvo.

Programom za izradu modela stanovanja, u većim gradovima Republike Hrvatske predvidjet će se osiguranje određenog broja stambenih jedinica za najam, od kojeg broja bi dio stambenih jedinica bio namijenjen socijalno osjetljivim skupinama, stanovništvu s nižim primanjima i ostalim skupinama. Glavni cilj predstavlja uređenje sustava najamnog stanovanja za populaciju stanovništva koje nije u mogućnosti plaćati tržišnu cijenu najma stana te povećanje broja dostupnih stanova za najam u javnom sektoru dijelu stanovništva koje bi pod povoljnijim uvjetima u odnosu na tržište najma moglo osigurati najam stana. To se odnosi i na sigurnost najmoprimca te uređenje ugovornog odnosa najmodavca i najmoprimca čime bi se osigurali stabilniji i dugoročniji uvjeti stanovanja u najmu.

- 2.3.2. Osnivanje i podrška programima prihvatilišta i programima nužnog smještaja i osnivanje pučkih kuhinja i
- 2.3.5. Osiguranje prostora i potpora programima stambenih zajednica, mjera 1. Korištenje stambenih kapaciteta u vlasništvu RH za socijalna pitanja izradom plana korištenja nekretnina za zbrinjavanje socijalno osjetljivih skupina.

U svrhu ostvarivanja kvalitetnije usluge korisnicima socijalne skrbi potrebno je osigurati nastavno provođenje procesa deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj. Određeni broj nekretnina koje su temeljem pravomoćnih presuda dodijeljene u korist Republike Hrvatske, kao i stambeni kapaciteti u vlasništvu Republike Hrvatske koristit će se za socijalne potrebe. U tu svrhu nužno je izraditi program potreba u skladu s planom deinstitutionalizacije te županijskim socijalnim planovima kao i procedure i uvjete korištenja objekata za programe stambenih zajednica, prihvatilišta te pučkih kuhinja. Rokovi su postavljeni do kraja 2016. godine.

- 2.3.4. Unapređenje standarda stanovanja ranjivih skupina, mjera 2. Promicanje uklanjanja segregacije te osiguravanje stambenih uvjeta za sve građane uz primjenu načela nediskriminacije

Svrha ove mjere je osigurati dosljednu primjenu načela nediskriminacije pri osiguravanju stambenih uvjeta za sve građane, posebno za ranjive skupine (beskućnike, osobe s invaliditetom, Rome, povratnike i raseljene osobe, azilante, tražitelje azila i strance pod supsidijarnom zaštitom, žrtve obiteljskog nasilja i žrtve trgovanja ljudima i druge) te promicati uklanjanje segregacije. Cilj je osigurati jednake uvjete pri dodjeli stanova posebno za ranjive skupine.

U cilju dogovora oko izrade *Strategije socijalnog stanovanja*, dana 04. prosinca 2014. godine, održan je sastanak predstavnika/ca Ministarstva graditeljstva i prostornog uređenja, Ministarstva socijalne politike i mladih te Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske. Poradi izrade *Strategije socijalnog stanovanja* potrebno je utvrditi stvarne potrebe, odnosno, točan broj socijalno ugroženih osoba koje treba stambeno zbrinuti, a što je u nadležnosti Ministarstva socijalne politike i mladih. Slijedom navedenoga Ministarstvo je preuzelo obvezu izrade predmetne *Strategije*. Uz postignuto usuglašavanje aktivnosti i tijeka procesa izrade *Strategije*, ostaje otvoreno pitanje osiguravanja financijskih sredstava namijenjenih stambenom zbrinjavanju, što će se razmotriti kroz izradu *Strategije*.

Nadalje, Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja navodi da je prvenstveno zaduženo za poslove prostornog uređenja i graditeljstvo, no s tehničkog aspekta izrađivalo je programe koji se odnose na i na stanovanje kao što su Program društveno poticajne stanogradnje, Program stambenog zbrinjavanja stradalnika Domovinskog rata, Stambeno zbrinjavanje bivših nositelja stanarskog prava te posljednji u nizu Program obnove i saniranja posljedica katastrofe na području Vukovarsko-srijemske županije. Također, Ministarstvo konstantno radi na doradi postojećih modela i programa, a dokumentom Arhitektonske politike Republike Hrvatske 2013.-2020. ApolitikA, Nacionalne smjernice za vrsnoću i kulturu građenja, zaduženo je, kao nositelj za izradu novih modela stanovanja te za donošenje mjera i propisa za unapređenje kvalitete stanovanja.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja također je sudjelovalo u izradi navedene *Strategije* unutar koje je zaduženo za donošenje programa za izradu modela stanovanja, a u tijeku je dorada postojećih modela kako bi bili dostupni što većem broju stanovnika Republike Hrvatske.

Preporuka 45: Poduzeti mjere radi provođenja nadzora nad zakonitošću rada jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u području socijalne skrbi te nadalje osiguravati preduvjete kojima bi omogućilo rješavanje žalbi u zakonskom roku

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Od 2. siječnja 2014. godine raspoređen je jedan viši upravni savjetnik u okviru Odjela za upravni nadzor na poslovima provođenja upravnog nadzora nad jedinicama lokalne i područne samouprave.

U razdoblju od 1. siječnja do 31. prosinca 2014. godine provedeno je 20 upravnih nadzora nad gradovima i općinama, od čega 18 u gradovima i 2 u općinama, nakon čega su naređene mjere radi usklađenja općih akata jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave sa Zakonom o socijalnoj skrbi i priznavanja prava na pomoć za troškove stanovanja sukladno Zakonu.

Planirane aktivnosti: U planu je nastavak provođenja upravnih nadzora, provođenje analize utvrđenog stanja te izrada naputka za gradove i općine radi ujednačenog postupanja.

Preporuka 46: Provesti istraživanje o problemima beskućništva u RH, a na temelju rezultata tog istraživanja izraditi Nacionalni program skrbi o beskućnicima, kojim bi županije bile zadužene izraditi svoje programe o njihovoj skrbi

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Iako zasad nije provedeno istraživanje o problemu beskućništva na nacionalnoj razini, Ministarstvo socijalne politike i mladih kroz konzultacije s organizacijama koje skrbe o beskućnicima i analizom dostupnih podataka prati probleme vezane uz beskućništvo te u skladu s time usmjerava svoje djelovanje. Također, zasad nije donesen strateški dokument usmjeren isključivo beskućnicima, no ova skupina građana prepoznata je kao jedna od ciljanih skupina Strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti 2014.-2020. U Strategiji su predviđene strateške aktivnosti i mjere usmjerene unaprijeđenju skrbi o beskućnicima, a dodatno su operacionalizirane u Provedbenom programu, čija je izrada u završnoj fazi. Ciljevi navedenih aktivnosti odnose se na poboljšanje koordinacije na području skrbi o beskućnicima, poboljšanje sustava praćenja podataka o beskućnicima, poticanje razvoja novih oblika skrbi o beskućnicima, razvijanje programa za beskućnike u svim gradovima sjedištima županija te u drugim gradovima u kojima je izražen problem beskućništva.

Također, Ministarstvo je aktivno sudjelovalo u provedbi dvaju projekta usmjerenih beskućnicima čiji je nositelj bio Centar za razvoj neprofitnih organizacija (CERANEO) i to u projektu „Stanovanje prvo/Housing first - Hrvatska“ kojem je cilj bio informirati relevantne dionike o *housing first* konceptu kao vrsti socijalne inovacije u odnosu na skrb o beskućnicima. Drugi projekt pod nazivom „Promoviranje zaštite prava na stanovanje - Prevencija beskućništva u kontekstu deložacija“ imao je za cilj prikupiti podatke o pojavnosti i problemima vezanima uz deložacije te su u navedenu svrhu centri za socijalnu skrb dali svoj doprinos popunjavanjem kreiranog upitnika. Izvješća o provedbi oba projekta biti će izrađena krajem 2014. godine.

Planirane aktivnosti: Tijekom narednog razdoblja planira se provođenje mjera i aktivnosti zadanih Strategijom borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti, odnosno Provedbenog programa.

Također, u planu je i provedba istraživanja vezanog uz probleme beskućništva na nacionalnoj razini.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta ističe kako bi u provedbu predmetnog istraživanja bilo potrebno uključiti i javno-znanstvene institute iz područja društveno-humanističkih područja.

Preporuka 47: Koordinirati suradnju sa centrima za socijalnu skrb i jedinicama lokalne samouprave, kojom bi se postigla socijalna integracija beskućnika te jačati suradnja između ustanova socijalne skrbi i prihvatilišta/prenočišta

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Jedna od aktivnosti predviđena prethodno spomenutim Programom provedbe Strategije borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti jest i imenovanje koordinatora za skrb o beskućnicima pri velikim gradovima i gradovima sjedišta županije, a s kojima će se održavati redovni sastanci usmjereni planiranju i razvoju skrbi o beskućnicima na lokalnoj razini.

Vezano uz suradnju s centrima, Ministarstvo po potrebi saziva sastanke s predstavnicima centara te izrađuje i šalje upute za postupanja u pojedinim situacijama važnima za ostvarivanje prava beskućnika.

Planirane aktivnosti: Tijekom narednog razdoblja planirano je intenziviranje koordinacije kroz održavanje sastanaka i drugih oblika komunikacije s imenovanim koordinаторima, predstavnicima centara za socijalnu skrb te organizacija koje skrbe o beskućnicima.

Preporuka 48: Širenjem kapaciteta postići ravnomjernu mrežu prihvatilišta/prenočišta na području cijele Republike Hrvatske

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih, Jedinice lokalne samouprave

Poduzete aktivnosti: Glavni cilj gore opisanih mjera jest unapređenje sustava skrbi o beskućnicima u Republici Hrvatskoj i smanjenje njihove socijalne isključenosti. Dodatno, Ministarstvo socijalne politike i mladih potiče razvoj usluga usmjerenih beskućnicima pa je tako tijekom 2014. godine raspisano već nekoliko poziva za dostavu projektnih prijedloga u kojima su beskućnici bili jedna od ciljanih skupina kako slijedi:

1. Poziv za iskaz interesa za financiranje infrastrukturnih projekata u socijalnoj skrbi iz ERDFa,

2. Natječaj za trogodišnje projekte za provođenje socijalnih usluga (odobreno 5 projekata usmjerenih beskućnicima, ukupne vrijednosti 717.000,00 kuna/godišnje),

3. Natječaj za projekte usmjerene unaprjeđivanju mogućnosti zapošljavanja i razvoju uključivih socijalnih usluga koji će se financirati iz ESF-a i DP-a,

4. Natječaj za prijavu jednogodišnjih projekata usmjerenih smanjenju socijalne isključenosti.

Prioritetna područja za posljednji spomenuti poziv, među kojima je i razvoj inovativnih oblika skrbi za beskućnike, osmišljena su u suradnji s predstavnicima organizacija koje skrbe o beskućnicima te je za projekte usmjerene beskućnicima u sklopu navedenog poziva osiguran najveći iznos u odnosu na ostale korisničke skupine - čak 2.500.000,00 kuna. No, istovremeno, na svim je spomenutim pozivima zaprimljen relativno mali broj projektnih prijava usmjerenih beskućnicima, što govori o propuštanju pruženih prilika za nadopunu postojeće mreže skrbi o beskućnicima od strane lokalne zajednice i organizacija koje skrbe o beskućnicima.

Planirane aktivnosti: U planu je provedba aktivnosti na poticanju jedinica lokalne samouprave i neprofitnih organizacija za prijavljivanje projekata usmjerenih razvoju mreže usluga za beskućnike i njihovo socijalno uključivanje.

Preporuka 49: Pokrenuti izmjenu Zakona o socijalnoj skrbi kao bi se omogućilo beskućnicima ostvarivanje zajamčene minimalne naknade iako su na privremenom smještaju u prihvatilištu, ako im se ne pružaju sve socijalne usluge s minimalnim standardom kvalitete koje bi im se trebale osigurati u okviru privremenog smještaja

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Beskućniku koji je na privremenom smještaju u prihvatilištu, gdje mu je osim smještaja osigurana i prehrana, odnosno gdje su mu zadovoljene osnovne životne potrebe koje se inače pokrivaju zajamčenom minimalnom naknadom, ne može se priznati pravo na zajamčenu minimalnu naknadu.

Ukoliko beskućnik koristi samo usluge prenoćišta, može mu se priznati pravo na zajamčenu minimalnu naknadu.

Planirane aktivnosti: Razmatraju se moguća rješenja koja će doprinijeti osiguravanju primjerene skrbi o beskućnicima, no potrebno je istaknuti da su jedinice lokalne samouprave dužne osigurati usklađenost uvjeta u prihvatilištima, prenoćištima i poludnevnim boravcima s postojećim zakonskim i podzakonskim propisima, što uključuje i pribavljanje rješenja o ispunjavanju minimalnih uvjeta za pružanje socijalnih usluga.

Preporuka 50: Nastaviti s provedbom reforme skrbništva sukladno danim primjedbama i prijedlozima tijekom javne rasprave o novom Obiteljskom zakonu te osigurati sredstva centrima za socijalnu skrb za plaćanje troškova vještačenja u postupcima lišenja/vraćanja poslovne sposobnosti štićenika

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih

Poduzete aktivnosti: Obiteljskim zakonom („Narodne novine“ br: 75/14) koji je stupio na snagu 1. rujna 2014. godine ukinuto je potpuno lišenje poslovne sposobnosti, a člankom 557.

Prijelaznih i završnih odredbi Zakona propisano je da će se preispitati sve odluke o lišenju poslovne sposobnosti.

Prema odredbama ovog Zakona, u razdoblju od 1. siječnja 2015. do 1. siječnja 2020. godine, pokretanje postupaka po službenoj dužnosti obveza je nadležnih centara za socijalnu skrb sukladno rokovima koje nalogom treba odrediti Ministarstvo socijalne politike i mladih. Sredstva za troškove postupaka osiguravaju se u državnom proračunu.

Međutim, sukladno rješenju Ustavnog suda Republike Hrvatske, koje je na snagu stupilo 16. siječnja 2015. godine, a kojim je pokrenut postupak za ocjenu suglasnosti Obiteljskog zakona s Ustavom, do donošenja konačne odluke Ustavnog suda privremeno se obustavlja izvršenje svih pojedinačnih akata i radnji na osnovi Obiteljskog zakona iz 2014. godine te se do donošenja konačne odluke Ustavnog suda primjenjuje Obiteljski zakon iz 2003. godine. Slijedom navedenoga, u 2015. godini nije se moglo započeti s pokretanjem postupaka preispitivanja lišenja poslovne sposobnosti.

Obzirom da je u točki 769. obrazloženja Rješenja Ustavnog suda navedeno da je za djelotvornu provedbu Rješenja u praksi nadležna Vlada Republike Hrvatske, poradi zadržavanja razine pravne sigurnosti, predlaže se donošenje novog Obiteljskog zakona. Slijedom navedenog, u tijeku je postupak javnog savjetovanja o Nacrtu prijedloga Obiteljskog zakona, s Konačnim prijedlogom Zakona, a koji su objavljeni na mrežnim stranicama Ministarstva socijalne politike i mladih. Nacrt prijedloga Zakona propisao je mogućnost samo djelomičnog lišenja poslovne sposobnosti te preispitivanja svih odluka o lišenju poslovne sposobnosti.

Preporuka 51: Što bolje informirati roditelje o pravima i obvezama koji proistječu iz sadržaja roditeljske skrbi, posebice glede uzdržavanja

Nositelj: Ministarstvo socijalne politike i mladih – centri za socijalnu skrb

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo socijalne politike i mladih i centri za socijalnu skrb kontinuirano provode edukaciju stručnjaka sukladno godišnjim planovima i programima.

Planirane aktivnosti: Prilikom donošenja novog godišnjeg plana edukacije djelatnika Ministarstvo socijalne politike i mladih će sadržaje edukacije prilagoditi potrebama na terenu.

Zdravlje

Preporuka 52: Izraditi nacrt dopune Zakona o zaštiti prava pacijenata odredbom o djelotvornom pravnom sredstvu za zaštitu prava propisanih tim zakonom, sukladno odluci Ustavnog suda RH od 12. ožujka 2008. godine

Nositelj: Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Pri Ministarstvu zdravlja osnovana je radna skupina za izradu Nacrta prijedloga Zakona o zaštiti prava pacijenata.

Planirane aktivnosti: Donošenje novog Zakona o pravima, obvezama i odgovornostima pacijenata predviđeno je za treći kvartal 2015. godine.

Preporuka 53: Izraditi nacрте propisa kojima će propisati osnivanje novih organizacijskih oblika i sadržaja u sustavu palijativne skrbi predviđenih Strateškim planom razvoja palijativne skrbi za razdoblje 2014. - 2016. godine

Nositelj: Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Izrađen je prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika o minimalnim uvjetima u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme za obavljanje zdravstvene djelatnosti kao i prijedlog izmjena i dopuna Zakona o zdravstvenoj zaštiti.

Planirane aktivnosti: Usvajanje izmjena i dopuna Pravilnika o minimalnim uvjetima u pogledu prostora, radnika i medicinsko-tehničke opreme za obavljanje zdravstvene djelatnosti, usvajanje izmjena i dopuna Zakona o zdravstvenoj zaštiti i definiranje modela ugovaranja palijativne skrbi.

Rok za uspostavu novih elemenata organizacije sustava palijativne skrbi prema Strateškom planu razvoja palijativne skrbi je 01.06.2015.

Preporuka 54: Odrediti osobe koje će davati informacije i popunjavati bazu podataka o sustavu priznavanja stručnih kvalifikacija te da poštujući obvezu utvrđenu Zakonom o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija, na zahtjev građana donose rješenja u postupku priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija

Nositelji: Hrvatska komora medicinskih sestara i Hrvatska liječnička komora

Poduzete aktivnosti: Ispred Hrvatske komore medicinskih sestara određena je osoba koje izrađuje rješenja i daje informacije u postupku priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija – Ljiljana Lujanac, mag.iur., tajnica HKMS, (lj.lujanac@hkms.hr).

Određena je i osoba koja popunjava bazu podataka o sustavu priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija – Anastazija Sorić Uranić, (anastazija.soric-uranic@hkms.hr).

Hrvatska komora medicinskih sestara je kao nadležno tijelo svim kandidatima, čiji je kontakt imala u srpnju 2013. godine, uputila pismo koje je sadržavalo Zaključak, kao i uputu vezanu uz stupanje na snagu važećeg propisa (upućeno strankama 15. srpnja 2013., nakon stupanja na snagu Pravilnika o mjerilima za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija) te je pozvala kandidate na dostavu potrebne dokumentacije radi provedbe postupka priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija. Pravilnikom o mjerilima za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija (NN 89/13) detaljno je propisana nadležnost ovlaštenog tijela kao i sadržaj Zahtjeva koji se nalazi u njegovom prilogu te sva dokumentacija koju je potrebno dostaviti kako bi Zahtjev bio potpun.

Podaci vezani uz priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija u 2014. su slijedeći:

- 1.) iz 2013. godine je preneseno 85 predmeta;
- 2.) u 2014. godini 119 zaprimljeno je zahtjeva za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija, od čega gotovo niti jedan zahtjev nije imao potpunu dokumentaciju te su kandidati pozvani na dopunu dokumentacije. Od navedenog broja, 26 zahtjeva-automatsko priznavanje, 93-opći sustav priznavanja;
- 3.) održano je 10 ispitnih rokova za mjeru provjere osposobljenosti u profesiji medicinskih sestara na koje je pristupilo ukupno 85 kandidata, 11 nije pozitivno ocjenjeno prilikom pisane ili usmene provjere osposobljenosti, a 74 ih je pozitivno ocjenjeno te su donesena Rješenja o priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija;
- 4.) vezano uz žalbe- 8 je odbijenih pred drugostupanjskim tijelom (Ministarstvom zdravlja), 17 kandidata je odustalo od žalbe, a 13 žalbi je preostalo krajem 2014. godine.

U 2004. godini u Bazu podataka reguliranih profesija upisane su sve osobe koje su dostavile dokumentaciju za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija. Baza se redovit ožurira ovisno o dostavljenoj dokumentaciji.

Nadalje, Hrvatska liječnička komora (dalje: HLK) je sukladno važećem Zakonu o zdravstvenoj zaštiti dobila nadležnost priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija, te je još prije dana 01.07.2013. godine pristupila izmjeni svojih akata, ponajprije izradi potpuno novog Pravilnika o izdavanju, obnavljanju i oduzimanju odobrenja za samostalni rad (licence) koji je stupio na snagu dana 01.07.2013. godine. Istodobno su nadležna tijela i stručne službe HLK definirali postupak priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija, a sukladno Zakonu o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija (Narodne novine, broj 124/09, 45/11, 74/14) te su opsežne informacije o samom postupku kao i o potrebnoj

dokumentaciji objavljene na našoj web stranici (www.hlk.hr) na hrvatskom i engleskom jeziku već dana 07.07.2013. godine.

Dana 24.07.2013. godine pisanim putem HLK je obavijestila Agenciju za znanost i visoko obrazovanje te nacionalni ENIC/NARIC URED o imenovanju gđe Tajane Koštan Pilko, dipl. fon., a tijekom siječnja 2014. i o imenovanju gđe. Žarke Rogić, dr. med., za odgovorne osobe zadužene za popunjavanje Baze podataka reguliranih profesija. U periodu od dana 01.07.2013. godine do danas održano je nekoliko radnih i vrlo konstruktivnih sastanaka sa predstavnicima Agencije za znanost i visoko obrazovanje te dogovorena i konkretna suradnja u postupku priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija, tako da osim redovitog popunjavanja Baze podataka reguliranih profesija, Agencija dostavlja HLK i mišljenje o pojedinim visokoškolskim kvalifikacijama stečenim u inozemstvu. Temeljem dobro razrađene procedure automatske privremene registracije, u HLK već je dana 02.07.2013. godine zaprimljen jedan takav zahtjev koji je uspješno i riješen. Tako da do dana 17.11.2014. godine je bilo ukupno devet automatskih privremenih registracije i ti doktori medicine uredno obavljaju liječničku djelatnost u Republici Hrvatskoj, a samo neki od njih, ukupno troje, odlučili su se za podnošenje zahtjeva za priznavanje stručnih kvalifikacija, automatizmom.

Tijekom srpnja 2013. godine iz Ministarstvo zdravlja dostavilo je HLK ukupno 22 predmeta koji su se nalazili u raznim fazama priznavanja stručnih kvalifikacija, a radilo se o državljanima Republike Hrvatske ili državljanima trećih zemalja, ali niti jednom državljaninu EU ili EGP. Ovi predmeti riješeni su inicijativu HLK, a na način da je Ministar zdravlja imenovao posebnu stručnu radnu skupinu koja je ove predmete uspješno okončala.

Nadalje, u odnosu na broj zahtjeva, od dana 01.07.2013. godine do dana 17.11.2014. godine HLK zaprimila je 118 zahtjeva od čega su 49 posto zahtjevi državljana RH školovanih u trećim zemljama, a samo je 4 posto zahtjeva državljana EU školovanih u EU. Većina zahtjeva nije potpuna te su podnositelji istih pisanim putem pozivani da dostave potrebno, sukladno Pravilniku o mjerilima za priznavanje inozemnih stručnih kvalifikacija i Zakonu o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija.

Važno je napomenuti da većina kandidata, državljana trećih zemalja koji čekaju na dovršenje svojih postupaka, ima radne dozvole i privremene licence, te već radi u zdravstvenom sustavu.

Podnositelji zahtjeva, građani EU školovani u zemljama članicama EU i EGP kojih ima svega 5, većinom su registrirani temeljem Pravilnika o izdavanju, obnavljanju i oduzimanju odobrenja za samostalni rad (licence) i rade na povremenoj i privremenoj osnovi u sustavu zdravstva.

Također, HLK navodi da je svoju zabrinutost za nedostatak liječnika u sustavu zdravstva iskazala još 2008. godine održavši posebnu tiskovnu konferenciju na tu temu i zatraživši donošenje Nacionalne strategije borbe protiv nedostatka liječnika u sustavu zdravstva. Od tada pa do danas neprekidno i na sve dostupne načine ističu svoju zabrinutost za smanjenje i starenje liječničke populacije. Omjer i struktura onih koji žele otići iz RH (skoro 800 liječnika je od dana 01.07.2013. godine do kraja listopada 2014. godine uzelo potvrde za odlazak na rad u zemlje članice EU) i omjer i struktura onih koji žele nastan u RH (ukupno 118 od ulaska u RH u punopravno članstvo EU) u potpunom su neskladu.

Također, HLK skreće pozornost na potrebu izmjena pojedinih odredbi Zakona o zdravstvenoj zaštiti, a koje su odredbe u vezi s odredbama Zakona o reguliranim profesijama i priznavanju inozemnih stručnih kvalifikacija. Spomenute odredbe trebalo bi izmijeniti na način da se istima odredi jedinstveno prvostupanjско tijelo za provođenje postupka priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija s obzirom da sadašnje rješenje prema kojemu u provostupanjskom postupku sudjeluju i HLK i Ministarstvo zdravlja, nije adekvatno i ne omogućuje efikasno rješavanje podnesenih zahtjeva.

Planirane aktivnosti: Sukladno zahtjevima građana donosit će se rješenja i provoditi postupci priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija, davati informacije o provođenju te popunjavati bazu podataka.

Preporuka 55: Izraditi nacrt dopune Zakona o primaljstvu odredbom o pravu primalja na priziv savjesti

Nositelj: Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: U Republici Hrvatskoj sloboda savjesti i vjeroispovijedi te sloboda javnog očitovanja vjere ili drugog uvjerenja zajamčena je člankom 40. Ustava Republike Hrvatske, a pravo na priziv savjesti utvrđeno je nizom zakona iz područja zdravstva i to Zakonom o liječništvu, Zakonom o sestrinstvu i Zakonom o medicinski pomognutoj oplodnji. Međutim, pravo na priziv savjesti nije samo reguliran zakonskim odredbama, već proizlazi iz Kodeksa medicinske etike i deontologije i drugih etičkih kodeksa koji se primjenjuju u zdravstvenim djelatnostima. Tako je pravo na priziv savjesti priznato i Kodeksom ljekarničke etike i deontologije, Etičkim kodeksom primalja te Kodeksom etike i deontologije djelatnosti sanitarnog inženjerstva, zdravstvene radiološko-tehnološke djelatnosti, djelatnosti radne terapije i medicinsko-laboratorijske djelatnosti. Ministarstvo planira donijeti Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o primaljstvu u II kvartalu 2015. godine. U tezama izmjena i dopuna zakona predviđeno je pravo na priziv savjesti.

Diskriminacija u području zdravlja

Preporuka 56: Izmijeni izgled i sadržaj obrasca Uvjerenja o zdravstvenoj sposobnosti (Obrazac RA-2) na način da se doda precizna i jasna uputa o pravnom lijeku koja će sadržavati kome i u kojem se roku ulaže žalba

Nositelji: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Stupanjem na snagu novog Zakona o zaštiti na radu („Narodne novine“, broj 71/14) pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada u nadležnosti je ministra nadležnog za zdravlje (članak 36. stavak 6. Zakona).

Planirane aktivnosti: Rok za donošenje pravilnika i obrazaca istekao je u rujnu 2014. godine (članak 102. stavak 5. Zakona) u kom smislu je nadležnom ministarstvu upućena požurnica. Ministarstvo zdravlja ističe da je donošenje Pravilnika o poslovima s posebnim uvjetima rada sukladno čl. 36. St. 6. Zakona o zaštiti na radu u završnoj fazi izrade.

Preporuka 57: U što kraćem roku donese Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada koji će uvažiti suvremene trendove radnog zakonodavstva i mjera zaštite na radu te dostignuća suvremene medicine i farmakologije

Nositelji: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava i Ministarstvo zdravlja

Poduzete aktivnosti: Stupanjem na snagu novog Zakona o zaštiti na radu („Narodne novine“, broj 71/14) pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada u nadležnosti je ministra nadležnog za zdravlje (članak 36. stavak 6. Zakona).

Planirane aktivnosti: Rok za donošenje pravilnika i obrazaca istekao je u rujnu 2014. godine (članak 102. stavak 5. Zakona) u kom smislu je nadležnom ministarstvu upućena požurnica. (Vidi Preporuku 56, vezano uz donošenje Pravilnika).

Preporuka 58: Osigurati financijska sredstva dostatna za pravovremeno i zdravstveno-ekonomski najučinkovitije liječenje HIV pozitivnih osoba

Nositelj: Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje

Poduzete aktivnosti: U okviru mogućnosti Državnog proračuna za potrebe liječenja svake godine osiguravaju se sredstva za pravovremeno i zdravstveno-ekonomski najučinkovitije liječenje HIV pozitivnih osoba. Ministarstvo zdravlja kontinuirano prati provedbu cjelokupnog Hrvatskog nacionalnog programa za prevenciju HIV/AIDS-a 2011. – 2015.

Planirane aktivnosti: Nastavit će se s aktivnostima praćenja provedbe cjelokupnog Hrvatskog nacionalnog programa za prevenciju HIV/AIDS-a 2011. – 2015. koji uključuje i pitanja vezana za zdravstveno-ekonomski najučinkovitije liječenje HIV pozitivnih osoba.

Diskriminacija u području i temeljem obrazovanja

Preporuka 59: Analizirati sadržaj propisa iz svoje nadležnosti u kojima se propisuju potrebna vrsta obrazovanja za pojedina radna mjesta te ih uskladiti s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom i bolonjskim sustavom vodeći računa o zapošljivosti diplomanata stručnih i specijalističkih stručnih studija

Nositelji: Tijela državne uprave, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo uprave pripremi je i uputilo Vladi Republike Hrvatske Nacrt prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim službenicima u kojem se, između ostaloga, usklađuju razine obrazovanja s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom.

Preporuka 60: Donijeti Pravilnik o odgovarajućoj vrsti obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika koji će biti usklađen sa Zakonom o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju

Nositelj: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta navodi da je Pravilnik o odgovarajućoj vrsti obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika u izradi te se u narednom razdoblju planira njegovo donošenje.

Diskriminacija temeljem vjere

Preporuka 61: Poduzeti dodatne napore u izvršenju presude Europskog suda za ljudska prava iz 2010. u predmetu Savez crkava „Riječ života“ i ostalih protiv Hrvatske

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i Ured komisije za odnose s vjerskim zajednicama

Poduzete aktivnosti: Dana 12. rujna 2014. godine potpisan je Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Saveza crkava „Riječ života“, Crkve cjelovitog evanđelja i Protestantske reformirane kršćanske crkve u Republici Hrvatskoj o pitanjima od zajedničkog interesa („Narodne novine“, broj 112/2014.).

Sadržaj potpisanog Ugovora, razriješio je sva pitanja koja je Europski sud u presudi ocijenio kao povredu Konvencije u odnosu na vjerske zajednice podnositeljice zahtjeva. (diskriminacija u odnosu na mogućnost građansko-pravnog priznanja vjerskog braka i održavanja vjerskog odgoja i vjeronauka u javnim vrtićima i školama).“

Imovinsko-pravni odnosi

Preporuka 63: Dosljedno primjenjivati odredbu članka 67. ZUP-a u odnosu na vještake koji sudjeluju u postupku izvlaštenja

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: U Zakonu o izvlaštenju i određivanju naknade (NN 74/2014) bitna je novina upravno rješavanje uočenih problema u praksi provođenja staroga Zakona o izvlaštenju (NN 9/94, 35/94, 112/00, 114/01, 79/06, 45/11, 34/12) i to kroz provedbu upravnog postupka uz poštivanje najviših standarda, posebice propisivanjem obveznog obavljanja očevida, provođenja usmene rasprave, sporazumnog izbora vještaka ili procjenitelja za određivanje naknade (korisnika izvlaštenja i vlasnika nekretnine) donošenjem posebnih propisa iz područja prostornog uređenja o načinu procjene vrijednosti nekretnina, načinu prikupljanja podataka i njihovoj evaluaciji te o metodama procjene nekretninama preciziranje radnji i sadržaja zahtjeva koje korisnik izvlaštenja, ali i javnopravno tijelo trebaju poduzeti, kao i rokova za postupanje. Očekuje se da će nova pravila osigurati provedbu prvostupanjskog postupka za manje od godinu dana upravo propisivanjem jasnih pravila za sve sudionike postupka, pojačanom aktivnosti svih stranaka i uvođenjem rokova.

Preporuka 64: Dosljedno primjenjivati odredbu članka 47. st. 4. ZUP-a u odnosu na sve korisnike izvlaštenja koji u naknadno ostavljenom roku ne kompletiraju dokumentaciju koja mora biti priložena uz zahtjev za izvlaštenje

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Vidjeti Preporuku 63.

Preporuka 65: U postupcima povrata ili utvrđivanja naknade za oduzetu imovinu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, u kojima do sada nije zakazana ni jedna rasprava, osigurati pretpostavke za njeno zakazivanje

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (NN 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 65/01, 118/01, 80/02, 81/02) kao i svaki drugi propis u Republici Hrvatskoj objavljen je u službenom listu Republike Hrvatske Narodnim Novinama, čime su svi građani bili uredno, pravodobno i dobro obaviješteni o mogućnosti povrata oduzete imovine i rokovima koji su određeni za podnošenje zahtjeva. Odredbe čl. 48. st. 1., 2., i 3. navedenog Zakona propisuju da se prijašnjem vlasniku daju u vlasništvo samo one pokretnine koje imaju kulturnu, umjetničku ili povijesnu vrijednost. Pokretnine iz st. 1. ovog članka koje se smatraju kulturnom baštinom po propisima o zaštiti kulturne baštine, a koje su sastavni dio zbirki, muzeja, galerija i drugih sličnih ustanova, daju se prijašnjem vlasniku u vlasništvo, ali ne i u posjed, a prijašnji vlasnik ima pravo i na posebnu vrstu naknade koju će posebnom uredbom utvrditi Vlada Republike Hrvatske. Ostale pokretnine iz st. 1. ovog članka daju se prijašnjem vlasniku u vlasništvo i posjed.

Primjenjujući navedenu odredbu nadležna tijela, ovisno o vrsti pokretnine za koju je zatražen povrat, odlučuju o primjeni odredbi čl. 48. st. 1. ili 2. Zakona, odnosno hoće li konkretna pokretnina biti vraćena u vlasništvo ili u posjed prijašnjem vlasniku.

Vezano za uredbu o posebnoj vrsti naknade za pokretnine sa svojstvom dobra koje su sastavni dio zbirki, muzeja, galerija i drugih sličnih ustanova potrebno je istaknuti da je u tijeku izrada

stručne podloge koja će biti prezentirana Radnoj skupini čiji je zadatak izraditi navedeni Prijedlog uredbe.

Nadalje, Ministarstvo pravosuđa je u svojem radu poduzelo konkretne aktivnosti u vidu novog sustava upravljanja predmetima i reorganizacije rada te povećanjem kapaciteta i broja djelatnika što je u tijeku 2013. i 2014. godine rezultiralo skraćenjem rokova rješavanja predmeta u postupcima po izjavljenim žalbama na rješenja prvostupanijskih tijela u postupcima izvlaštenja i naknađivanja imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine.

Preporuka 66: Što prije pripremiti posebnu Uredbu za utvrđivanje posebne vrste naknade Vladi RH za njezino donošenje
Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Sukladno djelokrugu i planu aktivnosti Ministarstva pravosuđa donesen je Zakon o izvlaštenju i određivanju naknade (NN 74/2014).

Kao bitna novina u Zakonu o izvlaštenju i određivanju naknade je upravo rješavanje uočenih problema u praksi provedbe Zakona o izvlaštenju (NN 9/94, 35/94, 112/00, 114/01, 79/06, 45/11 i 34/12) i to kroz provedbu upravnog postupka uz poštivanje najviših postupovnih standarda posebice propisivanjem obveznog obavljanja očevida, provođenja usmene rasprave, sporazumnog izbor vještaka ili procjenitelja za određivanjem naknade (korisnika izvlaštenja i vlasnika nekretnine), donošenjem posebnih propisa iz područja prostornog uređenja o načinu procjene vrijednosti nekretnina, načinu prikupljanja podataka i njihovoj evaluaciji te o metodama procjene nekretnina, preciziranje radnji i sadržaja zahtjeva koje korisnik izvlaštenja, ali i javnopravno tijelo trebaju poduzeti, kao i rokova za postupanje. Očekuje se da će nova pravila osigurati bržu provedbu prvostupanijskog postupka upravo propisivanjem jasnih pravila za sve sudionike postupka, pojačanom aktivnosti svih stranaka i uvođenjem rokova.

U odnosu na postupke vezane uz izvlaštenje treba napomenuti da je Vlada Republike Hrvatske, u 2014. godini, donijela Uredbu o procjeni vrijednosti nekretnina (NN 74/14), a ministrica graditeljstva i prostornog uređenja Pravilnik o metodama procjene vrijednosti nekretnina (NN 79/14), kojima je, između ostalog, uređen način procjene naknade za izvlaštene nekretnine.

Primjenom spomenute Uredbe i Pravilnika, naknade za izvlaštene nekretnine (potpuno i nepotpuno) procjenjivat će se na isti način – istom metodologijom na cijelom području Republike Hrvatske, što će doprinijeti ubrzanju postupaka izvlaštenja.

Na dio Izvještaja pučke pravobraniteljice za 2013. godinu u dijelu koji se odnosi na imovinskopravne odnose i to dio 3.20.2. naknade za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine, potrebno je navesti kako je Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (NN 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 43/00, 131/00, 27/01, 65/01, 118/01, 80/02 i 81/02, dalje: Zakon o naknadi) kao i svaki drugi propis u Republici Hrvatskoj objavljen u službenom listu Republike Hrvatske „Narodnim novinama“, sukladno odredbi članka 90. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 i 5/2014) čime su svi građani bili uredno, pravodobno i dobro obaviješteni o mogućnosti povrata oduzete imovine i rokovima koji su određeni za podnošenje zahtjeva.

Odredba članka 48. stavka 1., 2. i 3. Zakona o naknadi propisuje da se prijašnjem vlasniku daju se u vlasništvo samo one pokretnine koje imaju kulturnu, umjetničku ili povijesnu vrijednost. Pokretnine iz stavka 1. ovog članka koje se smatraju kulturnom baštinom po propisima o zaštiti kulturne baštine, a koje su sastavni dio zbirke, muzeja, galerija i drugih sličnih ustanova, daju se prijašnjem vlasniku u vlasništvo, ali ne i u posjed, a prijašnji vlasnik ima pravo i na posebnu vrstu naknade koju će posebnom uredbom utvrditi Vlada Republike

Hrvatske. Ostale pokretnine iz stavka 1. ovog članka daju se prijašnjem vlasniku u vlasništvo i posjed.

Primjenjujući navedenu odredbu Zakona o naknadi nadležna tijela ovisno o vrsti pokretnine za koju je zatražen povrat odlučuju o primjeni odredbe članka 48. stavka 1. ili 2. tog Zakona, odnosno hoće li konkretna pokretnina biti vraćena u vlasništvo ili u posjed, ali ne i u posjed prijašnjem vlasniku.

Vezano za Uredbu o posebnoj vrsti naknade za pokretnine sa svojstvom dobra koje su sastavni dio zbirke, muzeja, galerija i drugih ustanova potrebno je istaknuti da je u tijeku prikupljanje dodatne dokumentacije radi izrade stručne podloge koja će potom vrlo brzo biti prezentirana Radnoj grupi osnovanoj pri Ministarstvu pravosuđa čiji je zadatak izraditi navedenu Uredbu.

Ministarstvo pravosuđa je u svojem radu poduzelo konkretne aktivnosti u vidu novog sustava upravljanja predmetima i reorganizacije rada te povećanjem kapaciteta i broja djelatnika što je u tijeku 2013. i 2014. godini rezultiralo skraćenju rokova rješavanja predmeta u postupcima po izjavljenim žalbama na rješenja prvostupanijskih tijela u postupcima izvlaštenja i naknađivanja imovine oduzete za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine.

Preporuka 67: Omogućiti dostupnost podataka o raspoloživom poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države koje bi se dalo ovlaštenicima kao zamjensko zemljište, a posebno kad se radi o ovlaštenicima kojima je poljoprivreda osnovna djelatnost

Nositelji: Ministarstvo poljoprivrede, Agencija za poljoprivredno zemljište

Poduzete aktivnosti: Odlukom o kriterijima prema kojima se ovlaštenicima naknade za oduzeto poljoprivredno zemljište temeljem Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine (NN 92/96, 39/99, 42/99, 92/99, 34/2000, 131/2000, 27/2001, 65/2001, 118/2001, 80/2002, 81/2002), može dati zamjensko poljoprivredno zemljište u vlasništvu Republike Hrvatske, koju je Vlada Republike Hrvatske donijela 30. travnja 2014. godine (KL: 022-03/14-04/95, URB: 50301-05-16). Sukladno navedenoj Odluci, u slučajevima kada temeljem navedenog Zakona ovlaštenicima naknade za oduzeto poljoprivredno zemljište nije moguće vratiti u vlasništvo poljoprivredno zemljište koje im je oduzeto, a jedinice lokalne samouprave nisu donijele Program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu Republike Hrvatske sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (NN 152/2008, 20/2009, 153/2009, 21/2010, 39/2011-Odluka USRH i 63/2011) te kada površine državnog poljoprivrednog zemljišta predviđene za povrat imovine prema donesenom Programu raspolaganja nisu dostatne za tu namjenu, Agencija za poljoprivredno zemljište ovlašćuje se za iznalaženje zamjenskog poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske.

Sukladno odredbi čl. 73. St. 2. Zakona o poljoprivrednom zemljištu površinama poljoprivrednog zemljišta koje su Programima raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države bile predviđene za povrat i ostale namjene, od dana stupanja na snagu ovog Zakona, a do provođenja namjene od strane jedinice lokalne samouprave, odnosno Grada Zagreba, odnosno do povrata prijašnjim vlasnicima sukladno posebnom propisu raspolaže Agencija za poljoprivredno zemljište, sukladno odredbama čl. 14., 15. i 48 Zakona o poljoprivrednom zemljištu., dakle općine ne raspolažu zemljištem za povrat.

Preporuka 68: Ojačati kapacitete i povećaju broj djelatnika u imovinsko-pravnim službama, kako bi se skratilo vrijeme trajanja postupka izvlaštenja i povrata oduzete imovine

Nositelji: Ministarstvo uprave, uredi državne uprave i županijama

Poduzete aktivnosti: Ministarstvo uprave davalo je prethodne suglasnosti uredima državne uprave u županijama za izmjene i dopune pravilnika o unutarnjem redu radi sistematiziranja

radnih mjesta na kojima se obavljaju navedeni poslovi ili povećanja broja izvršitelja na tim radnim mjestima.

Tijekom 2014. godine, temeljem prethodne suglasnosti za zapošljavanje dane od strane Ministarstva uprave, uz primjenu klauzule 2 za 1, 15 ureda državne uprave u županijama raspisalo je javne natječaje za radna mjesta visoke stručne spreme vezana uz imovinsko-pravne poslove (ukupno 11 samostalnih upravnih referenata za imovinsko-pravne poslove i 4 upravna savjetnika za imovinsko-pravne poslove).

Zaštita okoliša

Preporuka 69: U suradnji s nadležnim tijelima izraditi cjelovit popis mjesta koja imaju odlagališta otpada i industrijske izvore onečišćenja okoliša, kako bi se moglo sustavno djelovati na preventivnim mjerama i sanaciji onečišćenja okoliša

Nositelj: Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

Poduzete aktivnosti: Emisije onečišćujućih tvari u Republici Hrvatskoj evidentiraju se i prate kroz Informacijski sustav zaštite okoliša (www.azo.hr, <http://iszo.azo.hr/>), Registar onečišćavanja okoliša (<http://www.azo.hr/RegistriOneciscivaca01>)) te uspostavljenu nacionalnu mrežu za trajno praćenje kvalitete zraka. Ove sustave vodi Agencija za zaštitu okoliša, kao neovisna javna ustanova, te se isti trajno unapređuju sukladno nacionalnim strateškim dokumentima i propisima, kao i onima Europske unije te međunarodnim sporazumima kojih je Hrvatska stranka. Sustavi se pune informacijama i nadograđuju u suradnji s brojnim stručnjacima iz središnjih tijela javne uprave, agencija i drugih državnih tijela.

Sve informacije o izvorima, količinama onečišćenja i stanju okoliša dostupne su javnosti putem Internet stranice AZO-a, putem Internet stranice Ministarstva te posebnih portala. Kako bi se osigurala stalna analiza prikupljenih podataka o onečišćenju okoliša, izrađuju se godišnja i višegodišnja izvješća za pojedine sastavnice okoliša na temelju kojih se prati stanje okoliša i donose mjere za unaprjeđenje kvalitete stanja okoliša. AZO na godišnjoj osnovi izrađuje Izvješća o podacima iz Registra onečišćavanja okoliša (ROO), sukladno Pravilniku o Registru onečišćavanja okoliša („Narodne novine“, broj 35/08).

Navedeni Registar je značajan i sveobuhvatan izvor podataka o vrstama i količinama onečišćujućih tvari kao i o vrstama i količinama nastalog otpada te važan alat za kontinuirano praćenje trendova i napretka u smanjivanju onečišćavanja okoliša, kao i za praćenje usklađenosti s određenim međunarodnim sporazumima i utvrđivanju prioriteta i ocjena napretka postignutog politikom zaštite okoliša Republike Hrvatske. Agencija za zaštitu okoliša također izrađuje i Godišnji izvještaj o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora na teritoriju Republike Hrvatske, a na temelju dostavljenih podataka o kontinuiranim i pojedinačnim mjerenjima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora. Izvještaj daje prikaz nepokretnih izvora po zonama i aglomeracijama. Navedeno uključuje popis svih većih industrijskih postrojenja, odnosno izvora onečišćenja zraka.

Također, svake četiri godine se na transparentan način izrađuje sveobuhvatno nacionalno izvješće o stanju okoliša Republike Hrvatske, kojeg razmatra i usvaja Hrvatski sabor. Kao dio Europske unije, Republika Hrvatska dostavlja ove informacije u zajednički informacijski sustav okoliša Europske Unije kojeg vodi Europska agencija za okoliš te izrađuje zajedničko izvješće o stanju okoliša.

Nadalje, vezano uz unaprjeđenja i provođenje aktivnosti u smislu poboljšanja kvalitete zraka, odnosno poboljšanja kvalitete života građana na području Republike Hrvatske Ministarstvo je provelo čitav niz aktivnosti s tim ciljem. Temeljna aktivnost bila je izrada Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o zaštiti zraka („Narodne novine“, broj 130/11) i provedbenih propisa radi

daljeg usklađivanja s pravnom stečevinom Europske unije na području zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena, kao i uklanjanja nedostataka iz prethodnog zakonskog rješenja. Na temelju navedenog Zakona donesen je i Plan zaštite zraka, ozonskog sloja i ublažavanja klimatskih promjena u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2013. do 2017. Svrha Plana je definiranje i razrada ciljeva i mjera po sektorima utjecaja s prioritetima, rokovima i nositeljima provedbe mjera, s glavnim ciljem zaštite i trajnog poboljšanja kvalitete zraka na području Republike Hrvatske, posebice na područjima gdje kvaliteta zraka nije prve kategorije te ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama.

Podaci vezani uz suradnju nadležnih tijelima u provedbi Plana te izradu cjelovitog popisa mjesta koja imaju odlagališta otpada također su dostupni na stranicama Agencije za zaštitu okoliša (http://iszo.azo.hr/Pretraga_TS.aspx).

Centralni sustav upravljanja informacijama o odlagalištima (<http://csuio.azo.hr>) je baza koja sadrži sve podatke o odlagalištima (opće podatke, podatke o opremljenosti odlagališta, o karakteristikama područja, o odloženim količinama otpada, o sanaciji, dokumentaciji odlagališta i sl.). Pravna osnova za bazu je praćenje ostvarivanja ciljeva propisanih Direktivom Vijeća 1999/31/EC od 26. travnja 1999. o odlaganju otpada i Zakonom o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“, broj 94/13). Podaci u bazi kontinuirano se prikupljaju u Agenciji za zaštitu okoliša i u Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost od operatera odlagališta te nadležnih tijela na lokalnoj i nacionalnoj razini. Ciljani korisnici baze su Agencija za zaštitu okoliša, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, inspeksijske službe te ostala nadležna tijela i institucije.

Preporuka 70: Započeti sustavno prikupljati i analizirati podatke o utjecaju čimbenika okoliša na zdravlje, posebice u sredinama s izvorima onečišćenja okoliša

Nositelji: Ministarstvo zdravlja i Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Poduzete aktivnosti: Proveden je poseban nacionalni program praćenja zdravstveno ekoloških indikatora (sanitacija, ventilacija, vlaga, plijesan, polutanti zraka CO₂, benzen, formaldehid, NO₂) Parnske deklaracije u osnovnim školama; DDD nadzor gospodarskih i stambenih objekata u poplavljenim područjima, edukacija stanovništva - preporuke (letci, plakati, web); monitoring vode za piće; te međunarodna mreža sveučilišta i instituta za podizanje svijesti o brizi Biološke sigurnosti u biotehnologiji.

Planirane aktivnosti: U narednom razdoblju planira se obrada podataka i dobivenih rezultata iz nacionalnog programa zdravstveno ekoloških indikatora Parnske deklaracije u osnovnim školama te njihova objava u vidu edukativnog tiskanog materijala za prosvjetne i zdravstvene djelatnike. Nadalje će se evidentirati broj ekipa i opreme po ugroženim područjima za obavljanje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (planiranje tretmana), kontinuirano educirati i informirati javnosti (putem web portala, distribucija letaka) i same djelatnike koji obavljaju DDD tretmane (tečajevi). Prema laboratorijskim rezultatima monitoringa vode za piće planira se povećati broj priključaka stambenih objekata te provoditi edukativne radionice upravljanja biorizikom kroz razvoj znanja i prenošenja najbolje prakse o biološkoj sigurnosti.

Osobe lišene slobode i obavljanje poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma

Preporuka 71: U što kraćem roku ispuniti obveze iz odluka Ustavnog suda od 17. ožujka 2009 i 3. studenoga 2010

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Zakon o nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja („Narodne novine“, broj 18/11 – u daljnjem tekstu: ZNPM) donesen je 28. siječnja 2011. godine. Donošenjem ZNPM-a Republika Hrvatska uspostavila je Nacionalni preventivni mehanizam (u daljnjem tekstu: NPM) čime je izvršila obvezu preuzetu prihvaćanjem Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja („Narodne novine – Međunarodni ugovori“, br. 2/05. u daljnjem tekstu: OPCAT). Sukladno čl. 2. ZNPM-a poslove NPM-a obavlja pučki pravobranitelj, uz kojeg obvezno sudjeluju dva predstavnika udruga registriranih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava i dva predstavnika akademske zajednice.

Planirane aktivnosti: Ministarstvo pravosuđa predložilo je izmjene i dopune ZNPM-a, a koje su trenutno u proceduri prvog čitanja u Hrvatskom saboru. Predložene izmjene imaju za cilj povećanje učinkovitosti putem: omogućavanja većeg broja obilazaka mjesta gdje se nalaze ili bi se mogle nalaziti osobe lišene slobode; aktivnijeg sudjelovanja udruga registriranih za obavljanje djelatnosti iz područja zaštite ljudskih prava; aktivnijeg uključivanja neovisnih stručnjaka te uključivanja posebnih pravobraniteljica u obavljanje poslova NPM-a. Izmjene su predložene na inicijativu Pučke pravobraniteljice, a kao posljedica praktičnog iskustva provođenja poslova NPM-a kroz razdoblje važenja Zakona.

Preporuka 72: Nastaviti poboljšavati uvjete smještaja i prestati koristiti prostorije namijenjene smještaju osoba lišenih slobode koje ne udovoljavaju međunarodnim i zakonskim standardima

Nositelji: Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo unutarnjih poslova

Poduzete aktivnosti: Republika Hrvatska je u posljednje dvije godine intenzivirala značajne i sveobuhvatne aktivnosti usmjerene na kaznenopravnu politiku, poboljšanje uvjeta zatvorenika i unapređenje organizacije i funkcioniranja penalnog i zatvorskog sustava.

Još od razdoblja 2010. godine, kada je prenapučenost dostigla najvišu razinu, bilježi se blagi ali stalan pad broja zatvorenika a značajan pad bilježi se od 2012. godine na dalje. Na ovakav pad broja zatvorenika su prije svega utjecale promjene u Zakonu o kaznenom postupku vezane uz ograničenja u trajanju istražnog pritvora, promjene u Kaznenom zakonu ublažavanjem penalne politike u cjelini i posebno vezano uz mogućnosti izricanja alternativnih kazni, rad Probacijske službe u sve većem opsegu i na području cijele države, te u određenoj mjeri povećanje uvjetovanog dijela kazne kao i ranijeg otpuštanja zatvorenika u odgovarajućim slučajevima.

Ujedno su poduzimane aktivnosti na povećanju broja i poboljšanju uvjeta smještajnih zatvorskih kapaciteta u Republici Hrvatskoj. Prethodni kapacitet iz 2010. godine je iznosio 3771 mjesto. Tijekom narednih godina kapaciteti su povećani na 3900 mjesta dograđivanjem, preuređivanjem, te prenamjenom prostorija. Time je ostvareno povećanje na ukupno 3900 mjesta. Valja naglasiti da se povećanje ostvarilo poštivanjem odredbe čl. 74 st. 3 Zakona o izvršavanju kazne zatvora koji glasi „Prostorije u kojima borave zatvorenici moraju biti čiste, suhe i dovoljno prostrane. Za svakog zatvorenika u spavaonici mora biti najmanje 4 m² i 10 m³ prostora.“

Ove aktivnosti rezultirale su činjenicama da je Republika Hrvatska smanjila broj zatvorenika od 5165 iz 2010. godine na 3926 na dan 1. rujna 2014. godine a ujedno ostvarila povećanje zatvorskih kapaciteta na 3900 mjesta, čime se broj zatvorenika približio idealu u odnosu na zakonske kapacitete.

U odnosu na Zatvor u Zagrebu također se ostvaruje značajan pad broja zatvorenika, a valja istaći da je ostvareno povećanje kapaciteta s 594 na 626 mjesta. Od tog ukupnog broja kapaciteta u zatvorenim uvjetima su 552 mjesta dok su 74 mjesta u poluotvorenim uvjetima. Iako broj zatvorenika u Zatvoru u Zagrebu premašuje kapacitete za 112, zbog općeg smanjenja broja zatvorenika i ujednačavanja toga broja sa postojećim kapacitetima na razini Republike Hrvatske moguća su i ostvaruju se rasterećenja premještanjem zatvorenika u druge zatvore. U vezi preporuke NPM-a o sanitarnim čvorovima koji su odijeljeni samo do pola zida i nedostatka privatnosti za vrijeme njihovog korištenja, poduzimaju se aktivnosti za odvajanje prostora sanitarnog čvora u sobama podizanjem fizičke pregrade.

U „Narodnim novinama“ - Međunarodni ugovori broj 8/2012. od 14.11.2012.g. objavljen je Zakon o potvrđivanju Okvirnog ugovora o zajmu broj F/P 1725 (2010) između Republike Hrvatske i Razvojne banke Vijeća Europe za Projekt dogradnje i obnove Zatvora u Zagrebu. U tijeku je korespondencija s Razvojnou bankom Vijeća Europe uzimajući u obzir proračunska ograničenja i smanjene financijske mogućnosti. Misija Razvojne banke Vijeća Europe je zakazana za početak prosinca 2014.g.

Tijekom 2013. godine bila su objavljena dva natječaja za izbor izvođača radova na izgradnji lifta u Zatvorskoj bolnici u Zagrebu, za koja nisu stigle adekvatne ponude pa je natječaj ponovljen. Dana 14. listopada 2014. sklopljen je ugovor s izvođačem radova, te su trenutno u tijeku radovi na izgradnji lifta, kako bi se omogućilo nesmetano kretanje osoba s invaliditetom i drugih bolesnih zatvorenika. Očekuje se da radovi budu završeni krajem 2014. godine.

Nadalje, ministar unutarnjih poslova donio je Pravilnik o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici (NN 88/09, 78/14). Cilj Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o prijemu i postupanju s uhićenikom i pritvorenikom te o evidenciji pritvorenika u pritvorskoj policijskoj jedinici (NN 78/14) je usklađivanje sa Standardima CPT-a (Europskog odbora za sprečavanje mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja) i Europskom konvencijom o sprečavanju mučenja i neljudskog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja. Navedenim pravilnikom detaljno se propisuju poslovi pritvorske jedinice i pritvorskih nadzornika, način postupanja s uhićenikom i pritvorenikom, njihova prava te tehnički standardi pritvorske policijske jedinice, čime je postignut viši stupanj zaštite ljudskih prava osoba lišenih slobode. Odredbom čl. 53. navedenog Pravilnika detaljno su propisani tehnički standardi pritvorskih policijskih jedinica (izgled, oprema te drugi uvjeti koje moraju ispunjavati prostorije) čime su ostvareni temelji za rješavanje problema neadekvatnosti prostorija u kojima se smještaju uhićene i pritvorene osobe.

U drugoj polovici 2014. Završene su prostorije pritvorske jedinice u Osijeku, čija je izgradnja financirana kroz projekt Europske unije IPA 2011 „Renoviranje i opremanje prostorija PNUKOK Osijek“. U tijeku je opremanje prostorija navedene jedinice.

Nadalje, provodi se sustavno i kontinuirano praćenje postupanja policijskih službenika prema osobama koje su lišene slobode te se tom prilikom provjeravaju i uvjeti u prostorijama u kojim se smještaju osobe lišene slobode.

Planirane aktivnosti: Do kraja 2014. i tijekom 2015. godine, sukladno financijskim mogućnostima, nastaviti će se odvajanje prostora sanitarnog čvora u sobama u Zatvoru u Zagrebu podizanjem fizičkih pregrada.

Ministarstvo unutarnjih poslova ističe da se poduzimaju potrebne aktivnosti na poboljšanju smještaja osoba zadržanih u prostorijama za zadržavanje. Cjelovito rješenje problema pritvorskih jedinica predviđeno je srednjoročnim planom istog Ministarstva.

Preporuka 73: Osigurati potreban broj zdravstvenih radnika te unaprijediti kvalitetu zdravstvene zaštite koja se pruža osobama lišenim slobode te s Ministarstvom zdravstva razmotriti izdvajanje pružanja zdravstvene zaštite osobama lišenim slobode iz sustava pravosuđa u zdravstveni sustav

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Od 01. srpnja 2013. godine na snazi je Zakon o obveznom zdravstvenom osiguranju („NN“ 80/13) u kojem je u članku 7. stavku 1. točki 28. kao jedna od novina propisana i osnova osiguranja na obvezno zdravstveno osiguranje osoba s prebivalištem, odnosno odobrenim stalnim boravkom u Republici Hrvatskoj kojima je odlukom nadležnog suda oduzeta sloboda i nalaze se u ustrojstvenim jedinicama Ministarstva pravosuđa, prema prijavi Ministarstva pravosuđa. Time je započeo proces kojim je omogućeno podizanje dostupnosti i kvalitete zdravstvene zaštite zatvorenicima. Do kraja 2013. godine trećina zatvorenika dobila je svoje zdravstvene iskaznice osnovnog zdravstvenog osiguranja, a kaznenim tijelima je dana preporuka, uz informativni letak za zatvorenike, kako i po kojim kriterijima podnijeti zahtjev za dopunskim osiguranjem na teret državnog proračuna. U tijeku je izrada pravnih dokumenata kojim će se izjednačiti liječnike u zatvorskom sustavu s liječnicima u sustavu javnog zdravstva po ovlastima pisanja recepta i uputnica.

Tijekom 2013. godine Ministarstvo zdravstva, koje je prema čl. 18. st. 7. Zakona o izvršavanju kazne zatvora nadležno za provedbu nadzora nad pružanjem zdravstvene zaštite zatvorenicima i maloljetnicima u zatvorskom sustavu, obavilo je zdravstveno-inspekcijske nadzore u Kaznionici u Lepoglavi, Kaznionici u Turopolju, Odgojnom zavodu u Turopolju, Kaznionici u Glini, Zatvoru u Puli i Kaznionici u Valturi. Tijekom provođenja zdravstveno-inspekcijskih nadzora zdravstveni inspektori pregledali su prostore, medicinsko-tehničku opremu, medicinsku dokumentaciju te odobrenja za rad zdravstvenih radnika koji pružaju zdravstvenu zaštitu zatvorenicima u zatvorskom sustavu. Provedenim nadzorima utvrđeno je da pojedine ambulante u sklopu nadziranih kaznionica, Odgojnog zavoda i zatvora ne zadovoljavaju propisane minimalne prostorne uvjete ili pak nisu opremljene sukladno važećim propisima iz područja javnog zdravstva. Radi otklanjanja ovih nedostataka, u suradnji s Ministarstvom zdravstva odmah je inicirana izrada Pravilnika o uvjetima u pogledu prostora, opreme i radnika zdravstvene ustanove koja pruža zdravstvenu zaštitu osobama lišenim slobode, koja je u tijeku.

Planirane aktivnosti: Vezano uz utvrđene nedostatke valja napomenuti da je donesen Pravilnik o minimalnim uvjetima u pogledu prostora, radnika i medicinsko tehničke opreme zdravstvene ustanove koja pruža zdravstvenu zaštitu osobama lišenim slobode (NN 151/14) koji su zajednički izradili Ministarstvo pravosuđa i Ministarstvo zdravstva s te je stupio na snagu 27. prosinca 2014. godine. Osim toga, vezano uz minimalne prostorne uvjete ambulant u kojima se provodi zdravstvena zaštita Kaznionici u Lepoglavi, Zatvoru u Puli i Kaznionici u Valturi dane su preporuke za preuređenje i proširenje prostora ambulate u kojoj se obavlja zdravstvena zaštita osoba lišenih slobode, te su radovi u tijeku a njihovo se okončanje očekuje do kraja 2014. godine. Kaznionica u Lepoglavi također se pobrinula za zbrinjavanje rendgenskog uređaja na ekološki prihvatljiv način koji je preduvjet za početak radova u ambulanti.

Preporuka 74: Intenzivirati aktivnosti na području smanjivanja institucionalizacije osoba s duševnim smetnjama, uključujući jačanje službi za zaštitu mentalnog zdravlja na lokalnoj razini

Poduzete aktivnosti: Radi intenziviranja aktivnosti u području smanjivanja institucionalizacije donesen je Plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba u Republici Hrvatskoj 2011. – 2016. (2018.) koji se odnosi i na skrb o osobama s duševnim smetnjama.

Također je, u svrhu osiguravanja tehničke podrške procesu transformacije i deinstitutionalizacije, u studenom 2012. godine Oxford Policy Management, konzultantska tvrtka sa sjedištem u Velikoj Britaniji, započela rad na projektu financiranom od strane EU, „Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitutionalizacije socijalnih usluga” u okviru programa EU za Hrvatsku IPA Komponenta IV-Razvoj ljudskih potencijala. Navedeni projekt rezultirao je povećanjem socijalnog uključivanja korisnika prava i usluga u sustavu socijalne skrbi te je osigurana podrška stručnjacima iz sustava socijalne skrbi u daljnjem razvoju i provedbi učinkovitih i inkluzivnih socijalnih usluga unaprijeđivanjem procesa socijalnog planiranja i transformacije ustanova. Unutar navedenog projekta, tijekom listopada 2014. godine održane su 4 konferencije (2 u Zagrebu, 1 u Osijeku te 1 u Zadru) na kojima je sudjelovalo oko 320 sudionika, predstavnika državnih institucija i ustanova, lokalnih tijela te organizacija civilnog društva. Svim dionicima predstavljen je „Operativni plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2014. – 2016.“, te su detaljno upoznati s postignutim rezultatima projekta.

U proteklom je razdoblju postignut značajan napredak u provođenju politike deinstitutionalizacije. S ciljem intenziviranja procesa deinstitutionalizacije i osiguravanja prava na život u zajednici, 18. lipnja 2014. godine usvojen je „Operativni plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2014. – 2016.“. Unutar navedenog Operativnog plana posebni naglasak stavljen je na procese deinstitutionalizacije i transformacije te procese prevencije institucionalizacije i razvoj izvaninstitucionalnih usluga i službi podrške u zajednici koji su definirani kroz 5 mjera i 37 pripadajućih aktivnosti. Provedbom navedenog Operativnog plana do kraja 2016. godine očekuje se transformacija domova u pružatelje usluga u zajednici u svim županijama sukladno potrebama različitih korisničkih skupina, razvoj službi podrške u zajednici vodeći računa o regionalnoj ravnomjernosti te deinstitutionalizacija ukupno 1.043 korisnika koji će do kraja 2016. godine ostvariti pravo na život u zajednici, od kojih je 653-oje djece s teškoćama u razvoju, odraslih osoba s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjima te odraslih osoba s mentalnim oštećenjima budući da Operativni plan pored navedenih obuhvaća i druge korisničke skupine. Tijekom 2013. godine započelo je provođenje projekta „Transformacija i deinstitutionalizacija Centra za rehabilitaciju Stančić i Centra za rehabilitaciju Zagreb“ čime je u značajnoj mjeri intenziviran proces deinstitutionalizacije u Republici Hrvatskoj. Od početka provođenja navedenog projekta, koji se provodi u suradnji s Institutom Otvoreno Društvo (Open Society Mental Health Initiative), do danas deinstitutionalizirane su ukupno 174 osobe (85 korisnika Centra za rehabilitaciju Zagreb i 89 korisnika Centra za rehabilitaciju Stančić). Osim navedenih ustanova u proces deinstitutionalizacije intenzivno su se uključile i druge ustanove od kojih je potrebno istaknuti Centar za rehabilitaciju Ozalj iz kojeg je u nekoliko mjeseci deinstitutionalizirana ukupno 81 osoba od kojih je 50 uključeno u program organiziranog stanovanja Centra za rehabilitaciju Ozalj, 30 osoba je unutar procesa regionalizacije uključeno u program organiziranog stanovanja na području lokalne sredine iz koje potječu, a koji pružaju organizacije civilnog društva te se 1 osoba vratila u svoju biološku obitelj uz osiguranu potrebnu podršku.

U odnosu na osobe s mentalnim oštećenjima svakako valja istaknuti Dom za psihički bolesne odrasle osobe Osijek iz kojeg su tijekom 2014. godine deinstitutionalizirane ukupno 44 osobe od kojih su 42 uključene u program organiziranog stanovanja kojeg provodi sam Dom dok su se 2 osobe vratile u svoju biološku obitelj pri čemu im je osigurana sva potrebna podrška.

Nadalje, tijekom 2014. godine u proces transformacije i deinstitutionalizacije intenzivno se uključio i Dom za psihički bolesne odrasle osobe Trogir pri čemu je 12 osoba deinstitutionalizirano i uključeno u program organiziranog stanovanja kojeg pruža dom.

Tijekom 2014. godine deinstitutionalizirane su ukupno 242 osobe s invaliditetom od kojih je 175 uključeno u program organiziranog stanovanja kojeg pružaju domovi socijalne skrbi, 37 osoba uključeno je u program organiziranog stanovanja kod drugih pružatelja usluga tj. organizacija civilnog društva, 24 osobe vratile su se u svoje biološke obitelji uz osiguranu podršku dok je 6 osoba smješteno u obitelji udomitelja.

U odnosu na osobe s mentalnim oštećenjem, tijekom 2014. godine deinstitutionalizirane su 94 osobe s mentalnim oštećenjima (psihički bolesne odrasle osobe) od kojih je 69 uključeno u program organiziranog stanovanja kojeg pružaju domovi, 3 osobe su uključene u program organiziranog stanovanja kod drugih pružatelja usluga tj. organizacija civilnog društva, 19 osoba se vratilo u svoje biološke obitelji uz osiguranu potrebnu podršku te su 3 osobe smještene u obitelji udomitelja.

U program organiziranog stanovanja kojeg pružaju domovi za psihički bolesne odrasle osobe tijekom 2014. godine uključeno je ukupno 69 osoba od kojih su 3 osobe uključene u program Doma za psihički bolesne odrasle osobe Bjelovar, 2 osobe u program Doma za psihički bolesne odrasle osobe Blato, 4 osobe u program Doma za psihički bolesne odrasle osobe Lohor-grad, 5 osoba u program Doma za psihički bolesne odrasle osobe Orehovica, 42 osobe u program Doma za psihički bolesne odrasle osobe Osijek, 12 osoba u program Doma za psihički bolesne odrasle osobe Trogir te 1 osoba u program Doma za psihički bolesne odrasle osobe Zagreb.

Ministarstvo zdravlja odobrilo je u 2013. godini 4 specijalizacije iz psihijatrije za potrebe kontinuiranog rada timova pri Centrima za mentalno zdravlje i suzbijanje ovisnosti Zavoda za javno zdravstvo.

Planirane aktivnosti: I nadalje se intenzivno provodi Plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba u Republici Hrvatskoj 2011. – 2016. (2018.) kako bi se, do 2016. (2018.) smanjio broj djece u domovima s teškoćama u razvoju (plan: za 40%), broj odraslih osoba s invaliditetom u domovima (plan: za 30%) te broj psihički bolesnih odraslih osoba u domovima (plan: za 20%).

Ministarstvo zdravlja na godišnjoj razini odobrava planove specijalizacija Zavodima za javno zdravstvo uključujući i specijalizacije za Centre za mentalno zdravlje i suzbijanje ovisnosti.

Preporuka 75: Uklanjanje ukazanih manjkavosti propisa, prije svega ZIKZ-a, ZKP-a i ZZODS-a (izvršenje istražnog zatvora; prisilna hospitalizacija)

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o izvršavanju kazne zatvora (NN 56/13) članak 15. stavak 2. dopunjen je rečenicom koja glasi “Pisanu pritužbu u zatvorenom omotu zatvorenik ima pravo podnijeti i suci izvršenja”. Stavak 5. mijenja se i glasi: „Ako zatvorenik podnese pisanu pritužbu suci izvršenja, sudac izvršenja na pritužbu će odgovoriti pisanim putem u roku od 30 dana od dana zaprimanja pritužbe“, a kojim izmjena i dopunama je uvedeno novo sredstvo zaštite prava zatvorenika Nadalje, izmjenama i dopunama nisu obuhvaćene promjene članka 74. stavka 3. u smislu uvjeta smještaja, odnosno smanjenja propisane kvadrature i kubikaže spavaonice (4 m² i 10 m³). Isto je podržano od

strane Pučkog pravobranitelja. Postupak izmjene i dopune Zakona o kaznenom postupku je u tijeku.

Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama donesen je 13. lipnja 2014. godine, objavljen je u Narodnim novinama, broj: 76/14, a stupa na snagu 01. siječnja 2015. godine. Istim su obuhvaćene preporuke Pučkog pravobranitelja sadržane u izvješću za 2013. godinu. nadalje, Zakon o kaznenom postupku (NN 152/2008, 76/2009, 80/2011, 91/2012 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/2012 i 56/2013, u daljnjem tekstu: ZKP/08) donesen je 2008. godine, a stupio je na snagu u pojedinim odredbama 1. siječnja i 1. srpnja 2009. te u cjelini 1. rujna 2011. godine, osim odredaba o Visokom kaznenom sudu Republike Hrvatske koje stupaju na snagu 1. siječnja 2015. godine.

Prvenstven razlog predlaganja izmjena i dopuna ZKP/08 (iz prosinca 2013.) (u daljnjem tekstu: ZID. ZKP) je izvršenje Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, broj: U-I-448/2009, U-I-602/2009, U-I-1710/2009, U-I-18153/2009, U-I-5813/2010, U-I-2871/2011, od 19. srpnja 2012. godine (u daljnjem tekstu: Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske). Osim obveze izvršenja Odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, određene izmjene i dopune koje se predlažu ovim Zakonom, nastale su kao rezultat praktične primjene ZKP/08. Naime, ZKP/08 sadrži mnoge nove odredbe i nove institute koje je kao rezultat praktične primjene valjalo izmijeniti ili doraditi, sve u cilju optimizacije pravila kaznenog postupka.

Prava okrivljenika sa ZID ZKP ojačana su u odnosu na ZKP/08, i to na slijedeći način:

- uvedena je sudska zaštita protiv nezakonitog (arbitrarnog) kaznenog progona i istrage i obveza formalnog obavješćavanja osobe da je u statusu osumnjičenika - ZID ZKP propisuje mogućnost podnošenja žalbe protiv rješenja o provođenju istrage i formalno obavješćavanje osobe da je u statusu osumnjičenika (dostavom rješenja o provođenju istrage odnosno dostavom obavijesti o provođenju prve dokazne radnje); ZID ZKP uvodi i mogućnost podnošenja prigovora zbog povrede postupovnih prava obrane;
- uvedeno je pravno sredstvo protiv odugovlačenja postupka i drugih nepravilnosti u radu suda i državnog odvjetnika - ako kaznena prijava nije riješena u roku od 6 mjeseci, okrivljenik može sudu podnijeti prigovor zbog povrede postupovnih prava obrane, a ako sudac istrage prihvati prigovor odredit će rok za odluku o kaznenoj prijavi;
- uređen institut uvida u spis - okrivljenik i branitelj sada stječu pravo uvida u spis u znatno ranijoj fazi postupka i biti će u mogućnosti efektivno ostvarivati procesna prava obrane;
- kao posebno pravo uvedeno je pravo na primjereno vrijeme za pripremu obrane,
- obvezna obrana - okrivljenik protiv kojeg se vodi kazneni postupak za kaznena djela za koja se kazneni postupak pokreće ex offio mora imati branitelja za vrijeme trajanja tog postupka ako mu je u drugom predmetu oduzeta sloboda ili se nalazi na izdržavanju kazne zatvora;
- definirana pravila o načinu postavljanja tzv. "siromaškog branitelja";
- svako, a ne samo prvo, ispitivanje okrivljenika pred državnim odvjetnikom se snima;
- regulirana prava uhićene osobe i pouka o pravima uhićenika,
- uvedena je nova žalbena osnova prema kojoj se presuda može pobijati ako je okrivljeniku teško povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda;
- uređeni su instituti nadzora razgovora okrivljenika i branitelja, mogućnost ograničenja prava na izbor branitelja (tko ne može biti branitelj), tjelesni pregled, provjera uspostave telekomunikacijskih kontakata

Planirane aktivnosti: Donošenje novog Zakona o izvršavanju kazne zatvora planirano je tijekom 2015. godine.

U 2015. Ministarstvo pravosuđa planira predložiti izmjene i dopune ZKP-a s ciljem implementiranja Direktive o pravu na branitelja u kaznenom postupku i postupku na temelju EUN te o pravu na obavješćavanje treće osobe u slučaju u slučaju oduzimanja slobode i na

komunikaciju s trećim osobama i konzularnim tijelima i Direktive o uspostavi minimalnih standarda o pravima, podršci i zaštiti žrtava kaznenih djela.

ZZODS (prisilno zadržavanje i prisilni smještaj)-

1. siječnja 2015. stupa na snagu novi Zakon o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (u daljnjem tekstu: ZZODS). Potreba za donošenjem novog ZZODS proizašla je prije svega iz potrebe njegovog usklađivanja s međunarodnim dokumentima i to: Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i dostojanstva ljudskog bića u pogledu primjene biologije i medicine, UN-ovom Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom, praksom Europskog suda za ljudska prava i drugim međunarodnim dokumentima. Nadalje, bilo je potrebno ZZODS uskladiti sa Zakonom o kaznenom postupku. Zbog brojnih izmjena koje su učinjene već u Glavi I. (Opće odredbe) i Glavi II. (Temeljna načela) važećeg ZZODS, a koje imaju za cilj jačanje prava i bolju zaštitu osoba s duševnim smetnjama i usklađene su s potrebama zakonodavstva i prakse, pristupilo se izradi novog ZZODS, a ne izmjenama i dopunama važećeg Zakona.

U odnosu na temeljna načela novine se prvenstveno odnose na usklađivanje s međunarodnim obvezama koje je preuzela Republika Hrvatska i to sa sadržajem članka 12. Međunarodnog pakta o ekonomskim, socijalnim i kulturalnim pravima (pravo na standard zdravlja), članaka 3. i 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (pravo na zaštitu od nečovječnog i degradirajućeg postupanja te pravo na slobodu), članaka 12. i 19. UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom (pravo na poslovnu sposobnost i pravo na život u zajednici) i članka 12. Konvencije o pravima djeteta (uvažavanje mišljenja djeteta). U dijelu koji se odnosi na postavljanje dijagnoze, temeljna načela ispunjavaju i generalnu mjeru u izvršenju presude Europskog suda za ljudska prava u predmetu X i Y protiv Hrvatske (2011.). Temeljna načela u potpunosti su usklađena i s Načelima zaštite osoba s mentalnim oboljenjima i unapređenja zaštite mentalnog zdravlja (UN, 1991.) i Preporukom Vijeća Europe br. Rec (10) 2004 koja se odnosi na zaštitu ljudskih prava i dostojanstva osoba s duševnim smetnjama.

Nadalje, dorađena je i proširena Glava III. kojom su propisana prava osoba s duševnim smetnjama koje su smještene u psihijatrijskoj ustanovi. U skladu s recentnim izmjenama u izbornom zakonodavstvu te člankom 29. a) UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom dodano je i korištenje aktivnog biračkog prava za vrijeme boravka u psihijatrijskoj ustanovi.

S obzirom na navedenu potrebu usklađivanja ZZODS s međunarodnim dokumentima te praksom Europskog suda za ljudska prava, uvodi se kao novina i smještaj bez pristanka. Navedeno je u skladu s presudama Europskog suda za ljudska prava u predmetima H.L. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (2004.), Shtukurov protiv Rusije (2008.), S. protiv Bugarske (2012.) i S. protiv Češke Republike (2012.) i s komparativnim rješenjima drugih zemalja. Smještaj bez pristanka je smještaj osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu temeljem pristanka koji je dala osoba od povjerenja ili zakonski zastupnik (zamjenski pristanak).

U dijelu koji se odnosi na prisilni smještaj osobe s duševnim smetnjama poboljšane su odredbe koje propisuju postupanje policijskih službenika. Nadalje, sukladno članku 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, vrijeme prijema osobe s duševnim smetnjama u psihijatrijsku ustanovu skraćeno je na vrijeme do 48 sati čime je propisan dodatni oblik zaštite prava na slobodu osobe s duševnim smetnjama.

Kao novina propisana je i odredba prema kojoj osobe lišene poslovne sposobnosti ili djelomično lišene poslovne sposobnosti mogu u cilju zaštite svojih prava i interesa poduzimati radnje u postupku sukladno njihovoj sposobnosti shvaćanja značenja poduzetih radnji i pravnih posljedica, a što je u skladu sa člankom 12. Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

U odnosu na odredbe Glave VII. (Neubrojive osobe u kaznenom postupku) uvedeno je kao novina psihijatrijsko liječenje neubrojive osobe na slobodi.

U Glavi VIII. propisane su mjere prisile. U odnosu na važeći ZZODS naslov Glave „Primjena fizičke sile u zaštiti osoba s duševnim smetnjama“ zamijenjen je naslovom „Mjere prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama“. Nadalje, ograničena je primjena mjera prisile prema osobi s težim duševnim smetnjama. One se mogu primijeniti samo ako je to jedino sredstvo za otklanjanje neposredne opasnosti koja proizlazi iz njezinog ponašanja kojim se ozbiljno i izravno ugrožava zdravlje ili život nje same ili drugih osoba. Izostavljena je mogućnost primjene mjera prisile u slučaju oštećenja ili uništenja imovine. Propisano je načelo proporcionalnosti vezano uz vrijeme trajanja mjera prisile, a također se navodi i potreba za primjenom mjera de eskalacije (neprisilne mjere). Propisane novine u skladu su sa člankom 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te pravnim stajalištima Europskog suda za ljudska prava u predmetu Bureš protiv Češke Republike (2012.). U odnosu na važeći ZZODS propisana je obveza ministra nadležnog za poslove zdravlja da posebnim propisom propiše mjere prisile i neprisilne mjere, što će dovesti do standardizacije primjene tih mjera u psihijatrijskim ustanovama. Iako odluku o primjeni mjera prisile donosi psihijatar propisano je da u hitnim slučajevima tu odluku može donijeti i drugi zdravstveni radnik o čemu mora obavijestiti psihijatra koji će odlučiti o daljnjoj primjeni mjera prisile. Na ovaj način poboljšana je zaštita osoba s duševnim smetnjama u skladu sa člancima 3. i 5. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Kao novina, propisana je i obveza psihijatrijske ustanove da o primjeni mjera prisile izvijesti Povjerenstvo za zaštitu osoba s duševnim smetnjama, kako bi se osiguralo praćenje prevalencije primjene tih mjera. Novim ZZODS propisana je dodatna zaštita osobe s duševnim smetnjama u slučajevima postupanja policijskih službenika. Vezano za primjenu mjera prisile prema osobama s duševnim smetnjama smještenim u ustanovama socijalne skrbi propisano je da ove ustanove mogu primjenjivati mjere prisile prema osobama s težim duševnim smetnjama pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Sukladno članku 12. UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom, a po uzoru na komparativna rješenja drugih zemalja, novim ZZODS propisana je mogućnost da svaka osoba unaprijed, u očekivanju pogoršanja zdravlja, odredi osobu od povjerenja koja će za nju donositi odluke o liječenju u trenutku kada ona sama ne bude mogla donositi takve odluke – obvezujuća izjava. Obvezujuća izjava pravovaljana je ako je sastavljena u obliku javnobilježničkog akta, a isti oblik potreban je i za njezin opoziv.

Preporuka 76: Provesti studiju o učinkovitosti sredstava zaštite prava osoba lišenih slobode

Nositelj: Ministarstvo pravosuđa

Poduzete aktivnosti: U tijeku je prikupljanje dodatnih podataka iz kaznenih tijela kako bi se napravila detaljna analiza stanja.

Planirane aktivnosti: Sukladno rezultatima analize, poduzet će se odgovarajuće mjere za daljnje unaprjeđivanje učinkovitosti sredstava zaštite prava zatvorenika.

Promocija ljudskih prava, domaća i međunarodna suradnja te javno djelovanje

Preporuka 77: Donijeti novu Odluku kojom će imenovati koordinacijsko tijelo za izvješćivanje po konvencijama te imenovati tijela nadležna za izradu izvješća i ispunjavanje preporuka po pojedinim konvencijama

Nositelj: Vlada Republike Hrvatske

Planirane aktivnosti: Vlada Republike Hrvatske će uzeti i obzir navedenu preporuku pučke pravobraniteljice o osnivanju koordinacijskog tijela za izvješćivanje po konvencijama i izradu izvješća o poduzetim aktivnostima po preporukama pojedinih konvencija.

Preporuka 78: Pokrenuti postupak ratifikacije Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR) i Revidirane Europske socijalne povelje

Nositelj: Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava

Poduzete aktivnosti: Dovršena analiza Revidirane Europske socijalne povelje

Planirane aktivnosti: Provesti postupak javnih konzultacija i konzultacija s tijelima državne uprave vezano uz ratifikaciju dodatnih članaka Revidirane Europske socijalne povelje, te pokrenuti postupak ratifikacije.

Pokrenuti postupak ratifikacije Fakultativnog protokola uz Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (ICESCR).

Ljudski potencijali, organizacija rada i proračun Ureda

Preporuka 79: U skladu s relevantnim dokumentima i preporukama Vijeća Europe, Ujedinjenih naroda i Europske Unije, osigurati dostatna sredstva u Državnom proračunu, kako bi se omogućilo optimalno djelovanje i ispunjavanje svih zakonskih ovlasti Ureda pučkog pravobranitelja, a osobito osnivanje područnih ureda izvan Zagreba

Nositelj: Vlada Republike Hrvatske

Poduzete aktivnosti: Vlada Republike Hrvatske redovito osigurava proračunska sredstva za rad Ureda pučkog pravobranitelja te će i ubuduće, a sukladno mogućnostima državnog proračuna voditi računa o osiguranju potrebnih sredstava za rad institucija pravobranitelj/ica u Republici Hrvatskoj.

Na temelju članka 31. stavka 3. Zakona o Vladi Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 150/2011 i 119/2014), Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj _____ godine donijela

ZAKLJUČAK

1. Prihvaća se Izvješće o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama iz Izvješća pučke pravobraniteljice za 2013. godinu, u tekstu koji je dostavio Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina aktom, klase: 004-01/14-01/18, urbroja: 50450-02/01-15-41, od 8. travnja 2015. godine.

2. Zadužuje se Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da o Izvješću iz točke 1. ovoga Zaključka, na odgovarajući način, izvijesti pučku pravobraniteljicu.

3. Zadužuje se Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina da o ovom Zaključku izvijesti nadležna tijela, nositelje provedbe preporuka iz Izvješća iz točke 1. ovoga Zaključka.

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

PREDSJEDNIK

Zoran Milanović

O B R A Z L O Ž E N J E

Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade Republike Hrvatske je nadležno tijelo zaduženo za praćenje preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja te za izradu godišnjih izvješća o poduzetim aktivnostima u vezi s preporukama pučkog pravobranitelja.

Izveštavanje o provedbi preporuka iz godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja je obveza Republike Hrvatske koja je proizašla iz pretpristupnih pregovora s Europskom unijom, kao jedno od mjerila za zatvaranje Poglavlja 23. Pravosuđe i temeljna prava. Ova mjera usmjerena je na jačanje institucije Pučkog pravobranitelja, ali posredno i na jačanje sustava zaštite i promicanja ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Ovo Izvješće bavi se aktivnostima po preporukama iz Izvješća pučke pravobraniteljice za 2013. godinu čiji je cilj davanje cjelovite i sveobuhvatne slike o zaštiti i promociji ljudskih prava i pojavama diskriminacije u Republici Hrvatskoj. Izvješće sadrži pregled podataka Pučke pravobraniteljice po pritužbama građana i pojavama ugrožavanja i kršenja njihovih ustavnih i zakonskih prava u određenim upravnim područjima te ocjene i prijedloge Hrvatskom saboru sukladno Zakonu o pučkom pravobranitelju, Zakonu o suzbijanju diskriminacije i Zakonu o nacionalnom preventivnom mehanizmu.

Hrvatski sabor je na 13. sjednici dana 18. lipnja 2014. godine prihvatio navedeno Izvješće pučke pravobraniteljice za 2013. godinu. Slijedom navedenog sva tijela državne i javne vlasti zadužena su za poduzimanje mjera i aktivnosti s ciljem otklanjanja nedostataka koje je pučki pravobranitelj naznačio u svojim Izvješćima.

Pučka pravobraniteljica u Izvješću daje ocjenu stanja i preporuke vezano uz poglavlja kako slijedi:

Zaštita ljudskih prava i suzbijanje diskriminacije
 Prava nacionalnih manjina
 Diskriminacija temeljem rase ili etničke pripadnosti te nacionalnog podrijetla
 Obnova i stambeno zbrinjavanje
 Statusna prava građana
 Postupanje policijskih službenika
 Radni i službenički odnosi
 Diskriminacija u području rada i zapošljavanja
 Socijalna skrb i obiteljsko-pravna zaštita
 Zdravlje
 Diskriminacija u području zdravlja
 Diskriminacija u području i temeljem obrazovanja
 Diskriminacija temeljem vjere
 Imovinsko-pravni odnosi
 Zaštita okoliša
 Osobe lišene slobode i obavljanje poslova Nacionalnog preventivnog mehanizma
 Promicanje ljudskih prava, domaća i međunarodna suradnja te javno djelovanje
 Ljudski potencijali, organizacija rada i proračun Ureda

Posljedično, usvajanje predloženog dokumenta omogućit će sustavno praćenje provedbe preporuka iz godišnjeg izvješća pučkog pravobranitelja.